

Bryssel, 5. toukokuuta 2026
(OR. en)

8313/26

Toimielinten välinen asia:
2025/0550(COD)

CULT 49	SAN 226
AUDIO 51	IND 258
FREMP 132	COMPET 445
CODEC 696	PROCIV 78
CADREFIN 159	HYBRID 48
FIN 552	DISINFO 33
IA 87	JAI 463
JEUN 59	SERVICES 21
EDUC 120	POLGEN 86
CULT HERIT 12	MI 355
SOC 202	RELEX 519
GENDER 30	INF 106
DIGIT 108	COPEN 139
DATAPROTECT 126	JUSTCIV 55
ANTIDISCRIM 37	DROIPEN 66

ILMOITUS

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Neuvosto

Asia: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi AgoraEU-ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 kumoamisesta
– *Osittainen yleisnäkemys*

I JOHDANTO

1. Euroopan komissio hyväksyi 16. heinäkuuta 2025 vuosien 2028–2034 monivuotista rahoituskehystä koskevan ehdotuksen, mukaan lukien ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi AgoraEU-ohjelman perustamisesta.

2. AgoraEU-ohjelman tavoitteena on vahvistaa kulttuuria, tiedotusvälineitä ja kansalaisvaikuttamista eurooppalaisten demokratioiden selviytymiskyvyn varmistamiseksi. Ohjelma perustuu Luova Eurooppa -ohjelman ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen (CERV) ohjelman saavutuksiin nykyisellä rahoituskaudella.
3. Ehdotus jakautuu seuraavasti kolmeen keskeiseen ohjelmalohkoon, joista kullakin on eri tavoite:
 - ”Luova Eurooppa – Kulttuuri” -lohkolla edistettäisiin rajatylittävää kulttuurista luomista ja yhteistyötä;
 - MEDIA+ -lohkolla edistettäisiin audiovisuaali- ja videopelialan kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta ja kilpailukykyä sekä tuettaisiin vapaata ja riippumatonta journalismia ja uutismediaa;
 - demokratian, kansalaisten, tasa-arvon, oikeuksien ja arvojen (CERV+) lohkolla edistettäisiin perusarvoja ja tasa-arvoa sekä ehkäistäisiin syrjintää ja edistettäisiin demokraattista osallistumista ja oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämistä.

II KÄSITTELY MUISSA TOIMIELIMISSÄ

4. Euroopan parlamentissa ehdotusta käsittelevät kulttuuri- ja koulutusvaliokunta (CULT) ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta (LIBE). Esittelijänä CULT-valiokunnassa toimii Emma Rafowicz (S&D) ja LIBE-valiokunnassa Alice Kuhnke (Vihreät/EVA).
5. Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto ehdotuksesta hyväksyttiin 4. joulukuuta 2025¹.
6. Alueiden komitean odotetaan antavan lausuntonsa 4–5. toukokuuta 2026.

¹ 16709/25.

III KÄSITTELY NEUVOSTOSSA JA SEN VALMISTELUELIMISSÄ

7. Neuvostossa ehdotusta on tarkasteltu kulttuuriasioiden komiteassa tiiviissä yhteistyössä audiovisuaali- ja media-alan työryhmän sekä perusoikeuksien, kansalaisoikeuksien ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden työryhmän jäsenten kanssa.
8. Ehdotuksen tarkastelu aloitettiin syyskuussa 2025, ja sitä on jatkettu Tanskan ja Kyproksen puheenjohtajakausilla yhteensä 12:ssa kulttuuriasioiden komitean kokouksessa. Puheenjohtajavaltio Tanska esitti tilanneselvityksen² koulutus-, nuoriso-, kulttuuri- ja urheiluneuvoston istunnossa 28. marraskuuta 2025.
9. Puheenjohtajavaltio Kypros laati viisi kompromissitekstiä, joita tarkasteltiin kulttuuriasioiden komitean kokouksissa 19.–21. tammikuuta, 16. helmikuuta, 11. maaliskuuta, 27. ja 31. maaliskuuta sekä 17. huhtikuuta 2026. Lopullinen kompromissi saavutettiin kulttuuriasioiden komitean kokouksessa 17. huhtikuuta. Neuvottelujen helpottamiseksi puheenjohtajavaltio laati myös selittävän huomautuksen äskettäin käyttöön otetusta kulttuuri- ja luovien alojen määritelmästä.
10. Pysyvien edustajien komitea tarkasteli 29. huhtikuuta 2026 tämän ilmoituksen liitteessä olevaa kompromissitekstiä. Kaikki valtuuskunnat pystyivät kannattamaan tekstiä lukuun ottamatta yhtä valtuuskuntaa, joka esitti varauman.

² 15187/25.

IV PUHEENJOHTAJAVALTION KOMPROMISSITEKSTIN KESKEINEN SISÄLTÖ

11. Puheenjohtajavaltio katsoo, että liitteessä oleva teksti³ on hyvin tasapainoinen kompromissi, jossa on otettu huomioon jäsenvaltioiden erilaiset kannat.
12. Koska ehdotettu asetus on osa monivuotiseen rahoituskehukseen liittyvää ehdotuskokonaisuutta, tekstin kaikki säännökset, joilla on talousarviovaikutuksia tai jotka vastaavat monivuotisesta rahoituskehuksesta käytäviin horisontaalisiin neuvotteluihin sisältyviä osia, on merkitty hakasulkeisiin ja jätetty siten osittaisen yleisnäkemyksen ulkopuolelle odottaessa monivuotisen rahoituskehuksen käsittelyn edistymistä. Nämä säännökset on merkitty tekstiin hakasulkein, ja ne koskevat johdanto-osan 4 kappaletta (rahoituspuitteet), 30 kappaletta (Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen mukainen täytäntöönpano), 31 kappaletta (talousarviotakuu tai rahoitusväline), 35 kappaletta (tuloksellisuusasetuksen mukaisuus) ja 40 kappaletta (kesto) sekä 1 artiklaa (kesto), 11 artiklaa (talousarvio) ja 15 artiklaa (talousarviotakuu tai rahoitusväline). Mahdollisuudesta jakaa määrärahat alustavasti ohjelman alalohkoihin keskusteltiin monivuotisen rahoituskehuksen 2028–2034 ad hoc -työryhmän kokouksessa 24. maaliskuuta 2026.
13. Asetuksen rakenne säilytettiin komission ehdotuksen mukaisena eli siinä on seitsemän lukua ja kolme keskeistä ohjelmalohkoa (Luova Eurooppa – Kulttuuri, MEDIA+ ja CERV+).

³ Muutokset komission ehdotukseen nähden on **lihavoitu ja alleviivattu** lisäysten osalta ja merkitty hakasulkein [...] poistojen osalta.

14. Puheenjohtajavaltion kompromissitekstin **keskeiset kohdat** ovat seuraavat:

a) Yleiset säännökset

Ehdotuksen 2 artiklaan ("Määritelmät") lisättiin "kulttuuri- ja luovia aloja" koskeva uusi määritelmä, joka perustuu Luova Eurooppa -ohjelman (2021–2027) vastaavaan määritelmään. Määritelmässä selitetään alojen tärkeimmät piirteet ja esitetään ei-tyhjentävä luettelo asianomaisista aloista. Koko tekstiin tehtiin useita muutoksia, jotta sanamuodot saatiin yhdenmukaistettua kyseisen määritelmän kanssa. Siihen lisättiin johdanto-osan 6 a ja 6 b kappaleet, joissa selitetään, mihin Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohkon ja MEDIA+ -lohkon määritelmät perustuvat ja miten nämä lohkot eroavat toisistaan.

Ehdotuksen 3 artiklan ("Ohjelman tavoitteet") ensimmäiseen CERV+ -lohkoa koskevaan kuvaukseen lisättiin viittaus siihen, että on tärkeää suojella ja edistää unionin arvoja.

b) Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohko

Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohkon osalta uudessa johdanto-osan 8 a kappaleessa täsmennetään, että kohdennetumpien toimien mahdollistamiseksi alakohtaisilla lähestymistavoilla olisi täydennettävä toimia, jotka käsittävät kaikki lohkon kattamat alat.

c) MEDIA+ -lohko

MEDIA+ lohkon osalta useiden valtuuskuntien pyynnöstä ja tiiviiden neuvottelujen jälkeen 5 artiklaan ("Audiovisuaaliala") lisättiin alakohta, joka liittyy tasapuolisten toimintaedellytysten käsitteeseen ja jossa käytetään lähes samaa sanamuotoa kuin nykyisessä Luova Eurooppa -ohjelmassa. Vastaava viittaus lisättiin johdanto-osan 12 kappaleeseen.

Lisäksi 5 artiklaan lisättiin viittaus riippumattomiin tuotantoihin ja yhteistuotantoihin, ja vastaava sanamuoto lisättiin myös johdanto-osan 12 kappaleeseen.

Uutisia koskevan erityistavoitteen osalta lisättiin johdanto-osan 13 a kappale, jotta voidaan painottaa enemmän tiedotusvälineiden riippumattomuutta ja kestävyyttä viittaamalla asetukseen (EU) 2024/1083 (eurooppalainen medianvapaussäädös).

d) CERV+ -lohko

CERV+ -lohkon osalta 8 artiklaan (”Daphne”) lisättiin useiden valtuuskuntien pyynnöstä viittaus 14 päivänä toukokuuta 2024 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin (EU) 2024/1385 naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta. Vastaava viittaus lisättiin johdanto-osan 18 kappaleeseen.

Johdanto-osan 15 kappale, joka perustuu perussopimuksissa vahvistettuihin tasa-arvon ja syrjimättömyyden peruseriaatteisiin, herätti vilkasta keskustelua. Jotkin valtuuskunnat kannattivat sitä, että tekstissä säilytettäisiin komission ehdotuksen mukainen yksityiskohtainen luettelo syrjinnän muodoista, kun taas toiset halusivat käyttää yleisluontoisempaa ilmaisua ja samalla kuitenkin korostaa joitakin tiettyjä syrjinnän muotoja ehdotuksen alkuperäisestä luettelosta. Liitteessä olevasta tekstistä päästiin kompromissiin pitkien neuvottelujen jälkeen.

Siihen lisättiin johdanto-osan 16 a ja 16 b kappaleet lasten oikeuksien (johdanto-osan 16 a kappale) ja vammaisten henkilöiden (johdanto-osan 16 b kappale) suojelun ja edistämisen painottamiseksi.

e) Monialaiset ja horisontaaliset prioriteetit ja toimet

Ehdotuksen 10 artiklaan (”Monialaiset ja horisontaaliset prioriteetit ja toimet”) lisättiin uusi alakohta, jossa viitataan ”AgoraEU-yhteyspisteisiin” ja kuvataan niiden tärkeimpiä tehtäviä. Lisätietoja kyseisistä yhteyspisteistä ja niiden suunnitellusta toiminnasta esitetään johdanto-osan 36 kappaleessa.

f) Hallinto

Puheenjohtajavaltio Tanskan marraskuussa 2025 esittämässä tilanneselvityksessä ehdottaman kompromissitekstin pohjalta tekstiin lisättiin uusi 17 a artikla ja sitä vastaava johdanto-osan 38 a kappale, joilla otettiin käyttöön komiteamenettely. Ehdotuksen 17 artiklassa täsmennettiin, että komissio hyväksyy työohjelmat täytäntöönpanosäädöksillä, jotka annetaan tarkastelumenettelyä noudattaen.

g) Muut kysymykset

Koska ehdotukseen ei sisältynyt liitettä, jossa kuvattaisiin yksityiskohtaisemmin ohjelman toimia, koko tekstiin lisättiin viittauksia tiettyihin toimiin, joita valtuuskunnat katsoivat tarpeelliseksi korostaa.

Johdanto-osaan lisättiin uusia kappaleita, jotta voidaan vastata valtuuskuntien pyyntöön painottaen enemmän seuraavia asioita: syrjäisimpien alueiden erityispiirteet (johdanto-osan 27 a kappale); helppokäyttöiset haku- ja raportointimenettelyt sekä uudelleenjaon mahdollisuus (johdanto-osan 27 b kappale); hankkeiden vaikuttavuus, laadukkuus ja merkityksellisyys niiden keskeisinä arviointikriteereinä (johdanto-osan 27 c kappale); talousarvion täytäntöönpanon kannalta merkityksellisten unionin arvojen kunnioittaminen (johdanto-osan 33 a kappale); monialaisissa ja horisontaalisissa toimissa käsiteltävät yhteiset haasteet, kuten tekoäly, (johdanto-osan 35 a kappale) sekä digitaaliteknologioiden käyttö kulttuuri- ja luovilla aloilla (johdanto-osan 35 b kappale).

Niiden vakiosäännösten (eli AgoraEU-ohjelman johdanto-osan 6, 33, 34, 36 a, 37, 38 a ja 40 kappaleen sekä 12–20 artiklan) osalta, jotka sisältyvät useisiin muihin monivuotisen rahoituskehysten alakohtaisiin ohjelmiin, sanamuotoa mukautettiin vastaamaan vakio- tai muotoiluja.

V PÄÄTELMÄ

Neuvostoa (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) pyydetään muodostamaan osittainen yleisnäkemys tämän ilmoituksen liitteenä olevasta ehdotuksesta.

Ehdotus

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI
AgoraEU-ohjelman perustamisesta vuosiksi 2028–2034 ja asetusten (EU) 2021/692 ja (EU)
2021/818 kumoamisesta**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 19 artiklan 2 kohdan, 21 artiklan 2 kohdan, 24 artiklan, 167 artiklan 5 kohdan, 168 artiklan 5 kohdan ja 173 artiklan 3 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun esitys lainsäätämismääräyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁴,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon⁵,

noudattavat tavallista lainsäätämismääräysjärjestystä,

⁴ EUVL C , , s. .

⁵ EUVL C , , s. .

sekä katsovat seuraavaa:

1. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklan mukaan unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo, jäljempänä 'unionin arvot'. Unionin arvot otetaan huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä 'perusoikeuskirja', esitetyissä oikeuksissa, vapauksissa ja periaatteissa. Lisäksi SEU 3 artiklassa annetaan unionille tehtäväksi **edistää rauhaa, omia arvojaan ja kansojensa hyvinvointia**, edistää lapsen oikeuksien suojelua, **kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta sekä huolehtia Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä**. SEU 10 artiklassa määrätään myös, että unionin toiminta perustuu edustukselliseen demokratiaan, että Euroopan parlamentti edustaa suoraan kansalaisia unionin tasolla ja että kansalaisilla on oikeus osallistua demokratian toteuttamiseen unionissa. **Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT)** 20 artiklassa otetaan käyttöön unionin kansalaisuus ja vahvistetaan joitakin tärkeitä oikeuksia, joita unionin kansalaisilla on.

2. Kulttuuri, [...] tiedotusvälineet sekä unionin arvojen edistäminen ja kunnioittaminen ovat kaikki vapaan, oikeudenmukaisen, monimuotoisen, osallistavan ja yhtenäisen unionin keskeisiä tekijöitä. Kansalaisten osallistuminen ja sitoutuminen unionin arvoja kunnioittaen muodostavat perustan demokratian toteuttamiselle unionissa, jossa **kulttuuri** ja media ovat yleisen mielipiteen muovaamisen ja vapaan keskustelun kannalta keskeisessä asemassa. Audiovisuaaliset teokset ja kaikki muut kulttuuri- ja luovien ilmaisujen muodot **sekä** kulttuuriperintö [...] ovat olennaisen tärkeitä Euroopan monimuotoisuudelle ja yhteiskunnan selviytymiskyvyn ja Euroopan unionin kansalaisten ja yhteisöjen keskinäisen ymmärryksen edistämiseksi.

3. AgoraEU-ohjelma, jäljempänä 'ohjelma', **joka perustuu Luova Eurooppa -ohjelman ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman saavutuksiin,** edistää merkittävästi näiden tavoitteiden saavuttamista ja näiden oikeuksien ja arvojen toteutumista.

4. Ohjelmasta olisi tultava Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/818⁶ perustetun Luova Eurooppa -ohjelman ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2021/692⁷ perustetun kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman seuraaja. Ohjelmassa olisi selkeytettävä erilaisia rahoitustoimia, joilla tuetaan tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta ja torjutaan disinformaatiota pyrittäessä tukemaan unionin asioista tiedottamista. Vapaat ja moniarvoiset tiedotusvälineet ja kansalaisyhteiskunta kuuluvat unionin demokraattisten järjestelmien keskeisiin valvojiin, minkä vuoksi ne ovat ratkaisevan tärkeitä demokratioiden selviytymiskyvyn kannalta, ja niitä olisi tuettava. Ohjelman avulla olisi tuettava myös kulttuuri- ja luovia aloja ja media-aloja [...], **säilytettävä ja edistettävä kulttuurin luontaista arvoa**, hyödynnettävä kulttuurin ja kulttuurisen monimuotoisuuden mahdollisuuksia, parannettava **media- ja** informaatioympäristöä ja tuettava unionin pyrkimyksiä vahvistaa oikeusperustaista, osallistavaa, tasa-arvoista ja demokraattista yhteiskuntaa. [Tässä asetuksessa vahvistetaan AgoraEU-ohjelman ohjeelliset rahoituspuitteet⁸. Tätä asetusta sovellettaessa käypä hinta lasketaan soveltamalla kiinteää 2 prosentin deflaattoria.]

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/818, annettu 20 päivänä toukokuuta 2021, Luova Eurooppa -ohjelman (2021–2027) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1295/2013 kumoamisesta (EUVL L 189, 28.5.2021, s. 34, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/818/oj>).

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2021/692, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman perustamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1381/2013 ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 390/2014 kumoamisesta (EUVL L 156, 5.5.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj>).

⁸ Ohjelmasta annettavalla tuella tarvittaessa nopeutetaan tai lisätään investointeja puuttumalla markkinoiden toimintapuutteisiin tai epätyydyttäviin investointitilanteisiin oikeasuhteisella tavalla siten, että vältetään päällekkäisyyksiä ja syrjäytysvaikutuksia, ja houkuttelemalla yksityistä rahoitusta sekä tuotetaan EU:n tason lisäarvoa.

5. Jotta ohjelma olisi vaikuttava, siinä olisi otettava huomioon eri toimintaloikojen ja alojen erityispiirteet ja haasteet, niiden erilaiset kohderyhmät ja niiden erityistarpeet soveltamalla kohdennettuja toimintamalleja.
6. Viimeaikaiset nopeasti muuttuvassa taloudellisessa, sosiaalisessa ja geopoliittisessa ympäristössä saadut kokemukset ovat osoittaneet, että tarvitaan nykyistä joustavampi monivuotinen rahoituskehys ohjelmiseen. Tätä varten ja AgoraEU-ohjelman tavoitteiden mukaisesti rahoituksessa otetaan asianmukaisesti huomioon muuttuvat toimintapoliittiset tarpeet ja unionin prioriteetit, jotka on yksilöity komission julkaisemissa asiaan liittyvissä asiakirjoissa, neuvoston päätelmissä ja Euroopan parlamentin päätöslauselmissa, samalla kun varmistetaan riittävä ennakoitavuus täytäntöönpanoa ajatellen.

(6 a) Kulttuuri- ja luovat alat kattavat kaikki taiteeseen, kulttuuriin ja kulttuuriperintöön sekä audiovisuaali- ja media-alaan liittyvät ilmaisun ja ilmentymisen muodot. Ohjelmassa olisi otettava huomioon näiden alojen kaksitahoinen luonne ja tunnustettava yhtäältä kulttuurin luontainen ja taiteellinen arvo sekä toisaalta kyseisten alojen taloudellinen arvo, myös niiden laajempi myötävaikutus kasvuun, kilpailukykyyn, luovuuteen ja innovointiin. Tämä vastaa kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä vuonna 2005 tehtyä Unescon yleissopimusta, joka tuli voimaan 18 päivänä maaliskuuta 2007 ja jonka sopimuspuolia unioni ja sen jäsenvaltiot ovat.

(6 b) Ohjelman täytäntöönpanossa olisi otettava huomioon eri kulttuuri- ja luovien alojen erityispiirteet, haasteet, toimintapoliittiset kehykset ja erityistarpeet. Sen vuoksi niitä käsitellään erityisissä audiovisuaali- ja uutismedia-aloja koskevassa lohkossa, jäljempänä 'MEDIA+ -lohko', ja muita kulttuuri- ja luovia aloja koskevassa lohkossa, jäljempänä 'Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohko'.

7. **Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohkon kattamiin kulttuuri- ja luoviin aloihin olisi sisällyttävä muun muassa** [...] arkkitehtuuri, arkistot, kirjastot ja museot, [...] **taidekäsityö, aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö,** muotoilu (mukaan lukien muotisuunnittelu) [...], **festivaalit, musiikki, kirjallisuus, esittävät taiteet, kirjat, julkaisutoiminta ja kuvataiteet.** [...] **Ne osoittavat kulttuurin roolin ”julkishyödykkeenä”** [...] ja **ovat usein riippuvaisia immateriaalioikeuksista** [...], luovat merkityksiä, ilmentävät unionin arvoja **sekä myötävaikuttavat kulttuuristen oikeuksien suojeluun ja edistämiseen keinona parantaa kulttuurin saatavuutta ja osallistumista siihen.** Lisäksi ne ovat unionille ja sen alueille suuri voimavara, sillä ne houkuttelevat matkailua kestävältä pohjalta ja antavat maailmannäyttämöllä kuvan dynaamisesta mantereesta.

(7 a) Ohjelmassa olisi tunnustettava täysimääräisesti kyseisten alojen luontainen ja taiteellinen arvo, ja näitä arvoja olisi painotettava siinä. Samalla siinä [...] olisi **tunnustettava** [...] kulttuuri- ja luovien alojen [...] ulkoisiin tekijöihin liittyvät vaikutukset yhteiskuntaan ja talouteen, muun muassa sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen, **demokraattisiin arvoihin,** hyvinvointiin ja terveyteen, **EU:n selviytymiskykyyn, kestävään** kasvuun, [...] työpaikkojen luomiseen, kilpailukykyyn, luovuuteen, [...] innovointiin **ja vihreään siirtymään.**

8. **Nämä** alat ovat unionissa jakautuneet kansallisten ja kielellisten rajojen mukaisesti. Ne kohtaavat myös useita haasteita, joihin lukeutuvat muun muassa taiteellisen ilmaisun vapauteen kohdistuvat hyökkäykset, epävarmat työolot, **digitaalisten alustojen kasvavaan rooliin ja** tekoälyn käytön yleistymiseen liittyvät digitaaliset muutokset sekä tarve **hillitä ilmastonmuutosta ja** sopeutua siihen. Ohjelmalla olisi autettava kyseisiä aloja vastaamaan tällaisiin haasteisiin, hyödyntämään täysi potentiaalinsa ja tähtäämään määrätietoisesti tulevaisuuteen, samalla kun varmistetaan useiden eri kanavien välityksellä ja eri muodoissa mahdollisimman laaja osallistuminen, myös paikallisten ja alueellisen toimijoiden keskuudessa.

(8 a) Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohkoon olisi sisällyttävä toimia, jotka käsittävät kaikkien kattamat alat. Tämän horisontaalisen lähestymistavan täydentämiseksi olisi tuettava alakohtaisia lähestymistapoja aloilla, joilla yhteiset tarpeet ja erityiset haasteet unionissa edellyttävät kohdennetumpaa lähestymistapaa, kuten musiikki, kirjojen julkaisu ja kirjastot. Nämä kohdennetummat toimet voivat olla muodoltaan erilaisia, kuten kulttuuripalkintoja, temaattisia toimia sekä valmiuksien kehittämistä ja vertaisoppimista koskevia toimia.

9. **Euroopan kulttuuriperintöön sisältyvät ihanteet, periaatteet ja arvot muodostavat Euroopan yhteisen muistin, yhteisymmärryksen, identiteetin, vuoropuhelun, yhteenkuuluvuuden ja luovuuden perustan.** Euroopan **niin aineellinen kuin aineetonkin** kulttuuriperintö on yhteinen ja korvaamaton lahja, joka kärsii budjettirajoitteista, luonnonkatastrofeista ja ihmisen aiheuttamista katastrofeista, ilmastonmuutoksesta ja alueellisista konflikteista. On tärkeää turvata ja säilyttää tällainen perintö, parantaa sen saatavuutta ja edistää [...] kollektiivista eurooppalaista identiteettiä. **Olellaisen tärkeää on varmistaa kulttuuriperinnön avoin ja osallistava saatavuus muun muassa tarjoamalla asianmukaista koulutusta kulttuuriperinnön ammattilaisille.** Digitaalisen säilyttämisen avulla varmistetaan, että tulevat sukupolvet voivat oppia kulttuuriperinnöstään, arvostaa sitä ja saada siitä innoitusta.

10. Ohjelmasta olisi myös annettava rahoitustukea Euroopan kulttuuriperintötunnusta ja Euroopan kulttuuripääkaupunkia koskeville toimille, joilla juhlistetaan Euroopan **rikasta** kulttuurista monimuotoisuutta ja perintöä ja **vaalitaan** niiden säilymistä, tuodaan niitä paikalliselle tasolle ja edistetään kulttuurilähtöisiä kehitysstrategioita.
11. **MEDIA+ -lohko kattaa tiedotusvälineet, mukaan lukien audiovisuaali- ja uutismedia-alat. Se tukee** [...] muun muassa elokuvien, sarjojen, **dokumenttiohjelmien,** animaatioiden, videopelien **ja immerstiivisen todellisuuden, uutisten ja tiedonvälityksen kaltaista sisältöä ja** [...] palveluja, joihin kuuluvat muun muassa teatteriesitykset, televisio- ja radiolähetyskset, **podcastit sekä** julkaiseminen painetussa muodossa ja verkossa [...]. **Media-aloilla on demokratioissamme, kulttuureissamme ja talouksissamme ainutlaatuinen asema. Nämä alat ovat usein riippuvaisia immateriaalioikeuksista.** Digitalisaatio, erityisesti tekoälyn käytön yleistymisen, on nopeuttanut mediakonvergenssia, muuttanut kuluttajien käyttäytymistä ja aiheuttanut mullistuksia liiketoiminta- ja tulomalleihin sekä teollis- ja tekijänoikeuksien hallinnointiin ja hyödyntämiseen. Unionin olisi sen vuoksi **tuettava media-alojen kestävyyttä ja kilpailukykyä ja** autettava [...] **niitä** menestymään [...]. **Unionin olisi** edistettävä **luovuutta ja** innovointia **ja parannettava** rahoituksen saatavuutta, lisättävä [...] **synergioita** uutisalan, audiovisuaalialan ja muiden media-alojen välillä ja tuettava erityyppisten media-alan toimijoiden välistä yhteistyötä kaikkialla unionissa. **Kaikentyyppisessä medioille osallistujamaissa annettavassa tuessa tai rahoituksessa olisi kunnioitettava täysimääräisesti tiedotusvälineiden vapautta ja riippumattomuutta.**

12. Audiovisuaalialalla on unionissa **jatkuvia** haasteita, jotka johtuvat vähäisestä rajatylittävästä levityksestä, muuttuvista kulutustottumuksista ja unionin ulkopuolisten toimijoiden hallitsevasta asemasta. Kun otetaan huomioon nämä haasteet, unionin toimilla olisi tuettava eurooppalaisen [...] **audiovisuaali- ja videopelialan** valmiuksia luoda, rahoittaa, tuottaa ja levittää eurooppalaisia teoksia, **myös perinneteosten**, kaikilla alustoilla, jotka ovat yleisön saatavilla unionissa ja sen ulkopuolella ja houkuttelevat sitä. **Luomiselle myönnettävä tuki kattaa muun muassa tuen audiovisuaalisten teosten käsikirjoittamiselle, kehittämiselle ja tuotannolle ja ensijaisesti tuen yhteistuotannoille ja riippumattomalle tuotannolle. Koska alan markkinaolosuhteet ja audiovisuaalialan toimijat kehittyvät edelleen, ohjelman toteuttamisen yhteydessä olisi säädettävä erityisistä kriteereistä riippumattoman tuotantoyhtiön määrittelemiseksi.** [...] **Unionin** toimet olisi toteutettava unionin audiovisuaalialan sääntelykehyksen yhteydessä, ja niillä olisi **jatkossakin** edistettävä eri mediamuotojen välillä toteutettavia henkisen omaisuuden transmediasovituksia, markkinakapasiteetiltaan erilaisten jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä **sekä erikokoisilla markkinoilla toimivien tahojen laajempaa osallistumista.** **MEDIA+** -lohkossa olisi otettava huomioon maiden väliset erot audiovisuaalisten teosten ja **sisällön tuotannossa, jakelussa, saatavuudessa ja kulutuksessa, mikä edistää tasapuolisempia toimintaedellytyksiä, osallistumisen laajentamista ja yhteistyön lisäämistä sellaisten maiden osalta, joilla on erilaiset audiovisuaaliset valmiudet.**

13. Uutismedioihin ja toimittajiin kohdistuu kaikkialla unionissa yhä enemmän paineita, joiden taustalla ovat erityisesti maailmanlaajuisten verkkoalustojen käytön yleistymisen **ja tekoälypalvelujen käytön vaikutukset**, muuttuvat kulutustottumukset ja lisääntyvä disinformaation leviäminen. Nämä haasteet vaikuttavat uutisista saataviin tuloihin ja uutisjakeluun, heikentävät uutismedioiden elinkelpoisuutta ja kansalaisten luottamusta niihin sekä rajoittavat monipuolisen, ammattimaisesti tuotetun eurooppalaisen journalistisen sisällön saatavuutta kansalaisten parissa. Unionin olisi edistettävä elinkelpoista, **luotettavaa**, riippumatonta ja monipuolista tietoekosysteemiä, suojeltava uhattuja toimittajia **ja edistettävä heidän turvallisuuttaan. Sen olisi** edistettävä tiedotusvälineiden vapautta ja moniarvoisuutta sekä vahvistettava [...] **media-alan ja** informaatioympäristön eheyttä. **Sen olisi pyrittävä näihin tavoitteisiin muun muassa tukemalla ammattimaisten uutismedioiden nykyaikaistamista esimerkiksi journalistista työtä tehostavilla innovatiivisilla käytännöillä ja vahvistamalla paikallisten tiedotusvälineiden roolia demokraattisen keskustelun turvaamisessa etenkin uutispimentoon jäävillä alueilla. Unionin olisi myös** [...] edistettävä toimenpiteitä ja tehostettava yhteistyötä, joilla pyritään torjumaan disinformaatiota ja tukemaan [...] **kaikkien kansalaisten** digi- ja medialukutaitoa **kaikissa ikäryhmissä ja haavoittuvissa väestöryhmissä. Uutismedioiden tukemisella olisi edistettävä ja suojeltava sääntelynormeja ja tunnustettuja itsesääntelynormeja ja siten edistettävä ammattimaisen journalismin ja luotettavan uutissisällön roolia.**

(13 a) Unionin tiedotusvälineet harjoittavat yhä useammin rajatylittävää toimintaa ja edistävät sisämarkkinoiden toimintaa. Viimeaikaisilla unionin aloitteilla, erityisesti asetuksella (EU) 2024/1083 (eurooppalainen medianvapaussäädös), pyritään puuttumaan mediapalvelujen vapaan tarjoamisen esteisiin ja lisäämään avoimuutta, oikeusvarmuutta ja tasapuolista kilpailua kaikkialla unionissa. MEDIA+ -lohkon tavoitteiden olisi oltava johdonmukaisia direktiivin 2010/13/EU ja asetuksen (EU) 2024/1083 kanssa, ja niissä olisi painotettava tiedotusvälineiden riippumattomuutta ja kestävyyttä.

14. Unionin demokratioilla on edessään yhä enemmän haasteita. Kansalaisten luottamus demokraattisiin instituutioihin ja prosesseihin heikkenee, ja tilannetta pahentavat entisestään disinformaatio, yhteiskunnan polarisoituminen ja viha, mikä vaikuttaa vaaliprosesseihin ja muihin demokraattisiin prosesseihin. Eurooppalaisen demokratian selviytymiskyvyn parantamiseksi tarvitaan koko yhteiskunnan kattavaa **oikeusperustaista** lähestymistapaa.

15. Suojelemalla ja edistämällä demokratiaa ja perusoikeuksia edesautetaan demokraattisemman unionin rakentamista. Syrjimättömyys **ja tasa-arvo ovat SEUT 8, 10 ja** 19 artiklassa ja perusoikeuskirjan 21 **ja 23 artiklassa vahvistettuja sekä SEU 2 artiklaan sisällytetyjä** unionin **perusperiaatteita**. Kun pyritään kohti tasa-arvoista ja syrjimätöntä yhteiskuntaa, voidaan hyödyntää moninaisten yksilöiden potentiaalia sekä edistää kulttuurista, taloudellista ja sosiaalista kasvua. Siten voidaan myös paremmin puuttua **sukupuolistuneen väkivallan ja** haavoittuviin ryhmiin kohdistuvan väkivallan taustalla vaikuttaviin keskeisiin juurisyihin; [...] **tällainen väkivalta** on suora hyökkäys tasa-arvoa vastaan. **Näin ollen** ohjelmalla olisi [...] edistettävä toimia, joilla torjutaan kaikenlaista syrjintää ja suvaitsemattomuutta eli välitöntä ja välillistä syrjintää [...] **niin verkossa kuin sen ulkopuolellakin. Tässä yhteydessä ohjelmassa olisi kiinnitettävä** huomiota rakenteellisen ja intersektionaalisen syrjinnän tiettyihin muotoihin, jotta voidaan **edistää tasa-arvon ja syrjimättömyyden valtavirtaistamista ja tukea asiaankuuluvia unionin toimintapoliittisia kehyksiä. Unionin perusperiaatteiden täytäntöönpanemiseksi [...]** ohjelmasta olisi tuettava toimia, joilla ehkäistään ja torjutaan [...] **antisemitismia sekä** kaikenlaista **rasismia ja** muukalaisvihaa, **muun muassa mustaihoisiin kohdistuvaa rasismia ja aasialaisiin kohdistuvaa rasismia,** ja muslimivihaa, **vähemmistöihin kuuluviin henkilöihin, myös romaneihin, kohdistuvaa suvaitsemattomuutta sekä muita suvaitsemattomuuden ja syrjinnän muotoja, mukaan lukien vihapuhe. Siitä olisi tuettava myös toimia, joilla ehkäistään ja torjutaan** homofobiaa, bifobiaa, transfobiaa, interfobiaa, sukupuoli-identiteettiin perustuvaa suvaitsemattomuutta ja syrjintää. [...] ⁹ [...]

⁹ [...].

16. Perusoikeuskirjan 7 artiklassa [...] **vahvistettu oikeus nauttia yksityis- ja perhe-elämään kohdistuvaa kunnioitusta** [...] ja SEUT 16 artiklassa ja perusoikeuskirjan 8 artiklassa vahvistettu oikeus henkilötietojen suojaan pannaan täytäntöön erillisellä asetuksella¹⁰ ja direktiivillä¹¹. Unionin oikeudellisessa kehyksessä vahvistetaan säännökset, joilla varmistetaan, että oikeutta henkilötietojen suojaan suojellaan tehokkaasti. Kyseisillä säädöksillä annetaan kansallisten tietosuojaviranomaisten tehtäväksi edistää kansalaisten keskuudessa henkilötietojen käsittelyä koskevien riskien, sääntöjen, takeiden ja oikeuksien tuntemusta ja ymmärtämistä. Ohjelman avulla olisi edistettävä tiedon levittämistä **sekä** tutkimusten tekemistä ja muiden asiaan liittyvien merkityksellisten toimien toteuttamista. Kun otetaan huomioon henkilötietojen suoja koskevan oikeuden merkitys aikana, jona teknologia kehittyy nopeasti, tämä olisi tehtävä esimerkiksi [...] kansallisten tietosuojaviranomaisten kautta.

(16 a) Lapset ovat täysivaltaisia oikeudenhaltijoita, ja lapsen oikeuksien suojelu ja edistäminen, mukaan lukien lasten osallistuminen, on Euroopan unionin keskeinen tavoite. SEU 3 artiklassa edellytetään, että unioni muun muassa edistää lapsen oikeuksien suojelua perusoikeuskirjan 24 artiklan ja Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti.

¹⁰ EUVL L 119, 4.5.2016, p. 1.

¹¹ EUVL L 119, 4.5.2016, p. 89.

(16 b) Vammaisten henkilöiden oikeuksien suojeleminen ja edistäminen sekä heidän täysipainoinen osallistumisensa yhteiskunnan toimintaan ovat yksi Euroopan unionin keskeisistä tavoitteista, jotka on vahvistettu SEUT 10 artiklassa ja perusoikeuskirjan 26 artiklassa. Lisäksi ohjelmalla olisi osaltaan mahdollistettava se, että unioni ja jäsenvaltiot voivat täyttää vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen¹² sopimuspuolena tekemänsä sitoumuksen siitä, että ne edistävät ja suojelevat kaikkien vammaisten henkilöiden mahdollisuutta nauttia kaikista ihmisoikeuksista ja perusvapauksista täysimääräisesti ja yhdenvertaisesti ja takaavat sen.

17. Sukupuolten tasa-arvo on perus**arvo**[...] ja yksi unionin tavoitteista, ja sitä olisi [...] **edistettävä** ohjelman avulla. Lukuisista saavutuksista huolimatta jäljellä on merkittäviä haasteita, jotka edellyttävät unionilta entistä vahvempaa sitoutumista. Tähän sisältyvät toimet, joiden tavoitteena ovat **seuraavat: kaikenlaisen** sukupuolistuneen väkivallan, **myös perheväkivallan, seksuaaliväkivallan ja verkkoväkivallan**, poistaminen; tiukimpien mahdollisten terveyttä edistävien normien, mukaan lukien erityisesti seksuaali- ja lisääntymisterveyden **ja -oikeuksien** saralla, **edistäminen**; samapalkkaisuus ja taloudellinen voimaannuttaminen; työ- ja yksityiselämän [...] **tasapaino** ja hoitovelvoitteiden **tasapainoinen jakautuminen miesten ja naisten välillä; tasavertainen osallistuminen työmarkkinoille**; [...] uramahdollisuudet ja **oikeudenmukaiset** työlöt; [...] laadukas, **esteetön** ja osallistava koulutus; [...] politiikkaan osallistuminen ja tasapuolinen edustus; [...] naisten oikeuksien toteutumisesta vastaavat **tehokkaat** institutionaaliset mekanismit; [...] sukupuolistereotyyppioiden aktiivinen torjunta; ja intersektionaalisen syrjintään puuttuminen. **Ohjelmalla olisi tuettava sukupuolten tasa-arvon ja sen periaatteen valtavirtaistamisen edistämistä, joka on unionin tavoite kaikissa sen toimissa.**

¹² EUVL L 23, 27.1.2010, s. 35.

18. Sukupuolistunut väkivalta sekä naisiin, lapsiin, nuoriin ja muihin väkivallan vaarassa oleviin ryhmiin, kuten hltiq-henkilöihin ja vammaisiin henkilöihin, kohdistuva väkivalta loukkaa vakavasti perusoikeuksia, ja sitä esiintyy edelleen kaikissa sosiaalisissa ja taloudellisissa ympäristöissä kaikkialla unionissa. **Tällaisen väkivallan ehkäiseminen ja siihen puuttuminen edellyttää jatkuvaa tukea naisten oikeuksia ajaville järjestöille, naisten erityispalveluille ja muille väkivallan uhreja tukeville järjestöille, jotka toimivat etulinjan toimijoina kaikissa jäsenvaltioissa ja joilla on tarvittavaa erityisasiantuntemusta sukupuolistuneen väkivallan ja muiden väkivallan muotojen perimmäisiin syihin ja ilmentymiin puuttumiseksi.** Naisiin ja muihin väkivallan vaarassa oleviin ryhmiin kuuluviin henkilöihin kohdistuva väkivalta on ihmisoikeusloukkaus ja suora hyökkäys tasa-arvoa vastaan. Sen vuoksi tällaisen väkivallan ehkäiseminen ja siihen puuttuminen on yhteiskunnallinen välttämättömyys. [...] Sitä kautta myös torjutaan tällaista syrjintää ja väkivallan haitallisia vaikutuksia muun muassa terveyteen. Samalla syrjimättömän yhteiskunnan varmistaminen auttaa puuttumaan myös haavoittuviin ryhmiin kohdistuvan väkivallan juurisyihin, sillä ne liittyvät kiinteästi toisiinsa. Sen vuoksi ohjelmalla olisi jatkettava unionin pitkäaikaisia pyrkimyksiä ehkäistä väkivaltaa, reagoida siihen ja torjua sitä kaikilla tasoilla, **myös väkivallantekijöiden kanssa tehtävän ennaltaehkäisevän työn avulla,** sekä suojella ja tukea [...] suoraan tai välillisesti väkivallan uhreiksi joutuneita [...] Daphne-ohjelman ja -lohkon viiden peräkkäisen sukupolven¹³ pohjalta. Ohjelmalla olisi tuettava Istanbulissa 11 päivänä toukokuuta 2011 hyväksytyn naisiin kohdistuvan väkivallan **ja perheväkivallan** ehkäisemistä ja torjumista koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen tavoitteiden **ja direktiivin (EU) 2024/1385 tavoitteiden** saavuttamista sekä pyrkimyksiä panna täytäntöön yhdenmukaisen lastensuojelujärjestelmien kehittämisestä ja vahvistamisesta lapsen edun mukaisesti annettu komission suositus¹⁴, jolla suojellaan lapsia kaikenlaiselta väkivallalta. Lisäksi [...] **sen** avulla olisi [...] mahdollistettava se, että unioni voi täyttää vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen, jolla suojellaan vammaisia henkilöitä kaikenlaiselta hyväksikäytöltä, väkivallalta ja pahoinpitelyltä, sopimuspuolena tekemänsä sitoumuksen.

¹³ Daphne-ohjelman kolme peräkkäistä sukupolvea ([EYVL L 34, 9.2.2000, s. 1](#); [EUVL L 143, 30.4.2004, s. 1](#); [EUVL L 173, 3.7.2007, s. 19](#)) sekä perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman ([EUVL L 354, 28.12.2013, s. 62](#)) ja kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman ([EUVL L 156, 5.5.2021, s. 1](#)) Daphne-lohkojen tulokset.

¹⁴ C(2024) 2680 final (EUVL L, 2024/1238, 14.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2024/1238/oj>).

19. Jäsenvaltiot ovat perustaneet yhdenvertaista kohtelua koskevan unionin säännösten mukaisesti riippumattomia elimiä, jäljempänä 'tasa-arvoelimet', joilla on keskeinen rooli tasa-arvon edistämässä ja yhdenvertaista kohtelua koskevan lainsäädännön tehokkaan soveltamisen varmistamisessa. Ohjelmasta olisi **lisäksi** tuettava kansallisten tasa-arvoelinten eurooppalaista verkostoa (Equinet), joka koostuu neuvoston direktiivin (EU) 2024/1499¹⁵ ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1500¹⁶ mukaisista kansallisista tasa-arvoelimistä. **Tämä olisi tehtävä sen vuoksi, että** [...] Equinet on ainoa taho, joka **varmistaa yhteistyön, edistää valmiuksien kehittämistä ja** koordinoi toimia tasa-arvoelinten välillä. Tämä on erittäin tärkeää sen varmistamisessa, että syrjinnän vastainen unionin lainsäädäntö pannaan tehokkaasti täytäntöön jäsenvaltioissa.
20. Kansalaisten – joista monet säännöllisesti tai ainakin satunnaisesti matkustavat toiseen jäsenvaltioon tai asuvat, opiskelevat, työskentelevät [...] tai tekevät vapaaehtoistyötä toisessa jäsenvaltiossa – olisi kaikkialla unionissa voitava nauttia kansalaisoikeuksistaan ja käyttää niitä sekä luottaa siihen, että he voivat nauttia samoista oikeuksista täysimääräisesti ja että heidän oikeuksiaan suojellaan ilman minkäänlaista syrjintää riippumatta siitä, missä he oleskelevat unionin alueella. Kansalaisten olisi tunnettava paremmin unionin kansalaisuudesta johtuvat oikeutensa, joita ovat oikeus liikkua ja oleskella vapaasti unionin alueella, äänioikeus toisessa jäsenvaltiossa asuessa, oikeus vedota Euroopan parlamenttiin millä tahansa EU:n virallisella kielellä, oikeus tehdä kansalaisaloitteita ja oikeus tehdä kanteluita Euroopan oikeusasiamiehelle toimielinten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista.

¹⁵ Neuvoston direktiivi (EU) 2024/1499, annettu 7 päivänä toukokuuta 2024, normeista tasa-arvoelimille, jotka toimivat asioissa, jotka koskevat henkilöiden rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumatonta yhdenvertaista kohtelua, uskonnosta tai vakaumuksesta, vammaisuudesta, iästä tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatonta yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa ja naisten ja miesten yhdenvertaista kohtelua sosiaaliturvaa koskevissa asioissa ja tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan osalta sekä direktiivien 2000/43/EY ja 2004/113/EY muuttamisesta (EUVL L, 2024/1499, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1499/oj>).

¹⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1500, annettu 14 päivänä toukokuuta 2024, tasa-arvoelimiä koskevista normeista naisten ja miesten yhdenvertaiseen kohteluun ja yhtäläisiin mahdollisuuksiin työssä ja ammatissa liittyvissä asioissa sekä direktiivien 2006/54/EY ja 2010/41/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1500, 29.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1500/oj>).

21. Kansalaisten kannustaminen osallistumaan aktiivisemmin demokratian toteutumiseen unionin tasolla auttaa lujittamaan Euroopan kansalaisyhteiskuntaa ja edistää eurooppalaisen identiteetin kehittymistä. Kansalaisyhteiskuntaa, **mukaan lukien pienet ja ruohonjuuritason kansalaisyhteiskunnan organisaatiot**, olisi sen vuoksi tuettava **ja sen olisi saatava vaikutusmahdollisuuksia** toiminnassa, jolla se edistää ja suojaa unionin arvoja ja levittää tietoa niistä sekä myötävaikuttaa unionin oikeuden mukaisten oikeuksien tosiasialliseen toteutumiseen. Kun unionin kansalaiset osallistuvat demokratian toteuttamiseen unionissa, he omalta osaltaan [...] **edistävät edustuksellisen demokratian toteutumista. Tämä on periaate, jolle** unionin toiminta perustuu ja joka konkretisoi SEU 2 artiklassa vahvistettua kansanvaltaa koskevaa arvoa.
22. Jotta unioni tuotaisiin lähemmäksi sen kansalaisia ja jotta tuettaisiin demokraattiseen toimintaan osallistumista, tarvitaan useita erilaisia ja koordinoituja toimia. **On tarpeen lisätä kansalaisten ymmärrystä päätöksentekoprosessista, jotta edistetään ymmärrystä ja tietoisuutta** [...] unionin kansalaisuudesta ja eurooppalaisesta identiteetistä. [...] **On myös tarpeen edistää** kansalaisten osallistumista unionin toimiin. Muistiperintöön ja Euroopan historian kriittiseen tarkasteluun liittyvät toimet [...], **joilla esimerkiksi lisätään tietoisuutta autoritaaristen ja totalitaaristen hallintojen vaikutuksista, ovat** tarpeen, jotta kansalaiset saisivat tietoa yhteisestä **Euroopan** historiasta [...]. **Tällaiset toimet auttavat myös luomaan perustan** [...] yhteiselle tulevaisuudelle ja jaetuille arvoille. Lisäksi kun tuetaan paikallisia, alueellisia, kansallisia ja kansainvälisiä kansalaisjärjestöjä **ja annetaan niille vaikutusmahdollisuuksia** ohjelman soveltamisaloilla, edistetään kansalaisten sitoutumista yhteiskuntaan ja viime kädessä heidän aktiivista osallistumistaan demokraattiseen toimintaan unionissa. Samoin tukemalla **ystävyydekaupunkitoiminnan ja kaupunkiverkoston kaltaista toimintaa, joka lisää** keskinäistä ymmärrystä, kulttuurienvälisiä vuoropuhelua, kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta, sosiaalista osallisuutta ja muiden ihmisten kunnioittamista edistäviä toimia, vaalitaan unioniin kuulumisen tunnetta ja yhteisen kansalaisuuden tunnetta sellaisen eurooppalaisen identiteetin pohjalta, joka perustuu yhteiseen käsitykseen yhteisistä eurooppalaisista arvoistamme, kulttuuristamme, historiastamme ja perinnöstämme.

23. Kansalaisjärjestöillä ja muilla kansalaisyhteiskunnan toimijoilla, kuten riippumattomilla ihmisoikeuselimillä, tasa-arvoelimillä ja oikeusasiamiesinstituuteilla, on ratkaiseva rooli politiikan täytäntöönpanon, ihmisten osallistumisen ja toimielinten vastuuvollisuuden edistäjinä ja myönteisen muutoksen aikaansajina **esimerkiksi edunvalvontatoimien, strategisten oikeudenkäyntien, kampanjoinnin, viestinnän ja muiden valvontatoimien kautta**. Ohjelmalla olisi autettava varmistamaan [...] **tällaisille toimijoille** riittävät resurssit [...] **sellaisten suotuisten olosuhteiden luomiseksi, joissa** ne voivat toimia riippumattomasti, vapaasti, turvallisesti ja tuloksellisesti, **sekä tuettava elinvoimaista kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristöä**. Tätä varten kansallisia toimia olisi täydennettävä unionin rahoituksella siten, että [...] toimijoita tuetaan ja suojellaan, niille annetaan vaikutusmahdollisuuksia ja niiden valmiuksia parannetaan, kuten 19 päivänä huhtikuuta 2018 annetussa Euroopan parlamentin päätöslauselmassa¹⁷ ja 10 päivänä maaliskuuta 2023 ja 7 päivänä maaliskuuta 2025 annetuissa neuvoston päätelmissä^{18 19} todetaan. Kansalaisyhteiskunnalla on tärkeä rooli myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2019/1937²⁰ tehokkaan täytäntöönpanon varmistamisessa **kannustamalla** [...] ilmoittamisen kulttuuriin ja suotuisan ympäristön luomiseen väärinkäytösten ilmoittajille. **Ohjelmalla olisi myös varmistettava avoin, turvallinen ja mahdollistava kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristö tarjoamalla kansalaisjärjestöille tukea ja suojelua, mukaan lukien tuki toimille, joilla pyritään ehkäisemään ja käsittelemään julkisen osallistumisen vastaisia strategisia häirintäkanteita, jäljempänä 'SLAPP-kanteet', täydentäen kaikilta osin oikeusalan ohjelmaa. Ohjelmasta olisi myös tuettava jäsenneiltyä ja jatkuvaa vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa.**

¹⁷ 2018/2619(RSP) (EUVL C 390, 18.11.2019, s. 117, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.C_.2019.390.01.0117.01.FIN&toc=OJ%3AC%3A2019%3A390%3AFULL).

¹⁸ ST-7388/23, neuvoston päätelmät EU:n perusoikeuskirjan soveltamisesta; kansalaistoiminnan rooli perusoikeuksien suojelemisessa ja edistämisessä EU:ssa.

¹⁹ ST-6878/25 Neuvoston päätelmät EU:n perusoikeuskirjan soveltamisesta siltä osin kuin on kyse rahoituksesta perusoikeuksien edistämiseksi, suojelemiseksi ja täytäntöönpanemiseksi.

²⁰ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1937, annettu 23 päivänä lokakuuta 2019, unionin oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta (EUVL L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj>).

24. Euroopan unionin tuomioistuin on vahvistanut, että unioni on oikeudellinen rakennelma, joka nojautuu siihen perustavanlaatuisen lähtökohtaan, jonka mukaan kukin jäsenvaltio jakaa kaikkien muiden jäsenvaltioiden kanssa – ja tunnustaa sen, että nuo muut jäsenvaltiot jakavat sen kanssa – SEU 2 artiklassa esitetyt yhteiset arvot, joihin unioni perustuu²¹. Tämä lähtökohta perustuu unionin oikeuden erityisiin ja olennaisiin piirteisiin, kuten siihen, että se on itsenäinen suhteessa jäsenvaltioiden oikeuteen ja kansainväliseen oikeuteen. Tämä lähtökohta merkitsee sitä – ja perustelee sen –, että jäsenvaltioiden välillä vallitsee keskinäinen luottamus siihen, että kyseiset arvot tunnustetaan ja että siis ne täytántöön panevaa unionin oikeutta noudatetaan. Tästä seuraa, että SEU 2 artiklaan sisältyvien arvojen kunnioittaminen on edellytys sille, että jäsenvaltio voi käyttää kaikkia sille kuuluvia perussopimuksista johtuvia oikeuksia. Euroopan unionin tuomioistuin on sen vuoksi vahvistanut, että se voi **lähtökohtaisesti** toteuttaa toimia unionin toimivaltaan kuuluvilla aloilla varmistaakseen SEU 2 artiklassa vahvistettujen arvojen kunnioittamisen.
25. [...] Eurooppalaiset yhteiskunnat kohtaavat demokratioihin vaikuttavia haasteita, joita ovat esimerkiksi ekstremismin ja suvaitsemattomuuden lisääntyminen, disinformaatio ja ulkomainen tiedonmanipulointi sekä vihamielisten toimijoiden sekaantuminen. [...] On **siten** ratkaisevan tärkeää, että unionin arvoja – kuten perusoikeuksien kunnioittamista, tasa-arvoa, **myös sukupuolten tasa-arvoa**, ja demokratiaa – vaalitaan, suojellaan, edistetään ja vahvistetaan jatkossakin aktiivisesti ja että ne jaetaan edelleen kansalaisten ja kansojen kesken **sekä kansalaisyhteiskunnan rakenteellisessa vuoropuhelussa**, jotta nämä arvot pysyvät unionihankkeen keskiössä. Niiden suojelun heikkeneminen missä tahansa jäsenvaltiossa voi johtaa haitallisiin vaikutuksiin kaikkialla unionissa. Sen vuoksi on ratkaisevan tärkeää, että tällä ohjelmalla osaltaan suojellaan unionin arvoja, kuten perusoikeuksien kunnioittamista, tasa-arvoa, [...] demokratiaa **ja oikeusvaltioperiaatetta**.

²¹ Pohjaa suoraan lausunnon 2/13 (EU:C:2014:2454) 168 kohtaan.

26. [...] Luonnonuhkiin, ilmasto- ja ympäristökatastrofeihin, terveysuhkiin, teknisen vian aiheuttamiin onnettomuuksiin, kehittyviin turvallisuusuhkiin ja muihin häiriöihin **liittyy riskejä.**[...] **Näin ollen** on olennaisen tärkeää parantaa unionin ja jäsenvaltioiden valmiuksia ennakoida kriisejä sekä varautua ja reagoida niihin. Ohjelmalla olisi sen vuoksi tuettava kriisivalmiuteen liittyvää kansalaisten koulutusta ja sitoutumista, **myös kulttuuri- ja luovilla aloilla**, mikä parantaisi yhteiskunnan selviytymiskykyä.
27. **Edellä esitetyn perusteella** [...] ohjelmasta [...] olisi tuettava myös toimia, joilla [...] turvataan ja [...] vahvistetaan demokratiaa unionissa, **mukaan lukien paikalliset demokratiaa edistävät aloitteet ja yhteisöjen luominen. Tämä voidaan saavuttaa vahvistamalla** kansalaisten luottamusta demokratiaan ja demokraattisiin instituutioihin, **lujittamalla** demokratioiden varautumis- ja selviytymiskykyä **sekä edistämällä** kansalaisten sitoutumista [...] **ja** osallistumista [...]. **Ohjelmalla olisi myös edistettävä Euroopan historiaa ja** [...] tietoisuutta yhteisestä historiasta ja arvoista [...] **sekä tuettava** kansalaisten oikeuksien käyttöä, vaalioikeudet mukaan lukien, vaalien järjestämistä koskevaa jäsenvaltioiden toimivaltaa kaikilta osin kunnioittaen. **Lisäksi sillä** [...] olisi **tuettava** [...] kriittistä ajattelua, kansalaisvaikuttamista ja demokratiaa elinikäisen oppimisen kautta, jotta kaikille kansalaisille **kehittyisi** taito tunnistaa **paremmin** ulkomainen tiedonmanipulointi, häirintä ja disinformaatio.

(27 a) Ohjelman olisi mahdollistettava organisaatioiden laaja osallistuminen. Siinä olisi otettava huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 349 artiklassa tarkoitettut syrjäisimpien alueiden erityispiirteet.

(27 b) Ohjelma olisi toteutettava käyttäjävälisesti, myös helppokäyttöisten haku- ja raportointimenettelyjen avulla. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä organisaatioiden, myös paikallisten ruohonjuuritason kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden, mahdollisuuksiin osallistua ohjelmaan paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla sekä tuensajien valmiuksiin. Kun tarkastellaan organisaatioiden mahdollisuuksia osallistua ohjelmaan, tapauksen mukaan olisi myös harkittava rahoitustuen myöntämistä kolmansille osapuolille asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 207 artiklan (rahoitustuen uudelleenjako) mukaisesti.

(27 c) Vaikuttavuuden, laadukkuuden ja merkityksellisyyden olisi oltava tärkeimmät ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden valinnassa käytettävät arviointikriteerit.

28. Ohjelmalla olisi [...] **edistettävä** synergioita ja täydentävyyttä Globaali Eurooppa -välineen kanssa, sillä **tämä** edistää unionin kansainvälisiä kulttuurisuhteita ja **auttaa saavuttamaan** unionin ulkoisen toiminnan tavoitteita kulttuuriyhteistyön avulla.
29. Ohjelmasta olisi tuettava myös Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/788²² täytäntöönpanoon tarvittavan teknisen ja organisatorisen tuen rahoittamista ja vahvistettava näin kansalaisten oikeutta panna vireille ja tukea eurooppalaisia kansalaisaloitteita. Kyseinen oikeus yhdessä muiden SEUT 24 artiklassa vahvistettujen oikeuksien kanssa varmistaa kansalaisten suoran osallistumisen demokratian toteuttamiseen unionissa.
30. **[Yhdenmukaisuuden varmistamiseksi ohjelman mukainen talousarviotakuu ja ohjelman mukaiset rahoitusvälineet, myös silloin, kun niihin yhdistetään rahoitusta yhdistävissä toimissa muita sellaisen tuen muotoja, jota ei makseta takaisin, olisi pantava täytäntöön Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineestä myönnettävää tämäntyyppistä tukea koskevilla sopimuksilla Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineeseen sovellettavien sääntöjen mukaisesti.]**

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/788, annettu 17 päivänä huhtikuuta 2019, eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta (EUVL L 130, 17.5.2019, s. 55, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/788/oj>).

31. [Jos ohjelmasta on tarkoitus myöntää unionin tukea talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin, tällainen tuki on tarpeen antaa yksinomaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen kautta Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineeseen sovellettavien sääntöjen mukaisesti.]
32. Komission olisi voitava jakaa talousarviositoumukset vuotuisiin eriin. Tällöin komission olisi ohjelman toteuttamisen aikana tehtävä vuotuisia eriä koskevat sitoumukset ottaen huomioon rahoitusapua saavien toimien edistyminen, niiden arvioidut tarpeet ja käytettävissä olevat talousarviovarat.
33. Ohjelmaan sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU, Euratom) 2024/2509²³. Siinä vahvistetaan säännöt, jotka koskevat unionin yleisen talousarvion laatimista ja toteuttamista, mukaan lukien avustuksia, palkintoja, muita kuin rahallisia lahjoituksia, hankintoja, välillistä hallinnointia, rahoitusapua, rahoitusvälineitä ja talousarviotakuita koskevat säännöt.

(33 a) Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 6 artiklan 2 kohdan mukaan talousarvion laatimisessa ja toteuttamisessa noudatetaan asetuksen (EU, Euratom) 2020/2092 säännöksiä. Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 6 artiklan 3 kohdassa säädetään lisäksi, että talousarviota toteuttaessaan jäsenvaltiot ja komissio varmistavat Euroopan unionin perusoikeuskirjan noudattamisen perusoikeuskirjan 51 artiklan mukaisesti ja kunnioittavat SEU 2 artiklassa vahvistettuja unionin arvoja, jotka ovat merkityksellisiä talousarvion toteuttamisen kannalta.

²³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23 päivänä syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

34. Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013²⁴, neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 2988/95²⁵, neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96²⁶ ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939²⁷ mukaan unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäiseminen, havaitseminen, korjaaminen ja tutkiminen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintä ja soveltuvin osin hallinnollisten seuraamusten määrääminen. Erityisesti asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96 nojalla Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) voi tehdä tutkimuksia, joihin sisältyvät myös paikan päällä suoritettavat todentamiset ja tarkastukset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Asetuksen (EU) 2017/1939 nojalla Euroopan syyttäjänvirasto (EPPO) voi tutkia petoksia ja muuta laitonta toimintaa, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja, sekä nostaa niistä syytteen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371²⁸ mukaisesti. Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaan unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, EPPOlle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja pääsyvaltuudet ja varmistettava, että unionin varojen hallinnointiin osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet.

²⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

²⁵ Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

²⁶ Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

²⁷ Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

²⁸ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

Ohjelmaan osallistuvien kolmansien maiden on myönnettävä toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, OLAFille ja tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja pääsvaltuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti.

35. [Ohjelman toteutuksessa noudatetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) [XXX]* [tuloksellisuusasetus], jossa vahvistetaan menojen seuranta ja määrärahoihin sovellettavaa tuloskehystä koskevat säännöt, mukaan lukien säännöt, joilla varmistetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 33 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettun ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen ja f alakohdassa tarkoitettun sukupuolten tasa-arvon periaatteen yhdenmukainen soveltaminen, unionin ohjelmien ja toimien tuloksellisuuden seuranta ja raportointia koskevat säännöt, unionin rahoitusportaalien perustamista koskevat säännöt, ohjelmien arviointia koskevat säännöt sekä muut kaikkiin unionin ohjelmiin sovellettavat horisontaaliset säännökset, kuten tiedotusta, viestintää ja näkyvyyttä koskevat säännökset, ottaen huomioon toimien ja prioriteettien laajuus ja luonne.]

(35 a) Ohjelmalla olisi myös edistettävä monialaista yhteistyötä ja synergioita kulttuurialan, tiedotusvälineiden ja kansalaisyhteiskunnan välillä. Monialaisissa ja horisontaalisissa toimissa on käsiteltävä yhteisiä haasteita, mukaan lukien tekoälyn käytöstä johtuvat haasteet. Tekoälyn aikakaudella ihmisen luovuus on edelleen korvaamatonta. Tässä yhteydessä olisi edistettävä innovatiivisten välineiden ja sisältötekniologioiden, erityisesti tekoälyn, eettistä, kestävästä ja vastuullista käyttöä esimerkiksi kannustamalla kulttuuri- ja luovien alojen datan suojelemaan ja hyödyntämiseen immateriaalioikeuksia täysimääräisesti kunnioittaen.

(35 b) Ohjelmalla olisi tuettava kulttuuri- ja luovilla aloilla digitaalitekniologioiden käyttöä, mukaan lukien kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta ja demokratiaa edistävien audiovisuaali- ja media-alustojen ja -tekniologioiden kehittäminen, täydentäen kaikilta osin Euroopan kilpailukykyrahastoa.

36. **Ohjelmasta** olisi myös tuettava **AgoraEU-yhteyspisteiden** roolia **ja toimintaa asianmukaisin resurssein.** [...] [...] **Osallistujamaiden olisi voitava valita sopivin tapa hallinnoida tällaisia AgoraEU-yhteyspisteitä. AgoraEU-yhteyspisteiden olisi tuotava ohjelmaa esiin, annettava asiaankuuluvaa tietoa unionin politiikan nojalla saatavilla olevan rahoitustuen eri tyypeistä ja autettava toimijoita hakemaan tukea ohjelmasta. Tätä varten AgoraEU-yhteyspisteiden olisi tuettava mahdollisia tuensaaajia hakumenettelyyn, käyttäjäystävällisten tietojen ja ohjelman tulosten levittämiseen, kumppaneita koskeviin kyselyihin sekä koulutukseen ja muodollisuuksiin liittyvissä asioissa. Lisäksi AgoraEU-yhteyspisteiden olisi tehostettava rajatylittävää yhteistyötä ja hyvien käytäntöjen vaihtoa ohjelman kattamilla aloilla. AgoraEU-yhteyspisteiden olisi edistettävä** ohjelman näkyvyyttä, levittämistä ja kohdeyleisön laajentamista Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) [XXX]* [tuloksellisuusasetus]²⁹ mukaisesti. [...] **AgoraEU-yhteyspisteiden** olisi hoidettava tehtävänsä riippumattomasti ja ilman, että viranomaiset puuttuvat niiden päätöksentekoon, eikä niiden pitäisi olla vastuussa ohjelman hallinnoinnista³⁰.

²⁹ **Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) [XXX]* [tuloksellisuusasetus] talousarvion menojen seurantaan ja tuloksellisuutta koskevaa kehystä koskevista säännöistä, mukaan lukien kaikkiin unionin ohjelmiin sovellettavat tiedotusta, viestintää ja näkyvyysvelvoitteita koskevat säännöt ja avustuksensaajien ja toteutuskumppaneiden velvollisuudet.**

³⁰ [...].

(36 a) Ohjelman olisi oltava avoin kolmansien maiden osallistumiselle silloin, kun se on unionin edun mukaista. Unioni voi tätä varten sallia kolmansien maiden täyden tai osittaisen assosioitumisen ohjelman kaikkiin perustoimiin, kun kyseisen valtion kanssa on voimassa asiaankuuluvia kansainvälisiä sopimuksia, kyseisissä sopimuksissa säädetyin edellytyksin. Kolmansiin maihin olisi luettava myös Euroopan pienvaltiot (Andorran ruhtinaskunta, Monacon ruhtinaskunta, San Marinon tasavalta ja Vatikaanivaltio). Assosiaatiossa olisi varmistettava oikeudenmukainen tasapaino kolmannen maan maksuosuuksien ja etuuksien välillä sekä turvattava unionin taloudellisten etujen ja turvallisuusetujen suojaaminen. Kolmansien maiden osallistumisesta päätettäessä on otettava huomioon SEUT 218 artiklan mukaiset Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission erioikeudet.

37. Merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille sijoittautuneet henkilöt ja yhteisöt voivat neuvoston päätöksen (EU) 2021/1764³¹ 85 artiklan 1 kohdan nojalla saada rahoitusta ohjelman sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon kyseinen merentakainen maa tai alue on sidoksissa.

³¹ Neuvoston päätös (EU) 2021/1764, annettu 5 päivänä lokakuuta 2021, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin, mukaan lukien suhteet Euroopan unionin sekä Grönlannin ja Tanskan kuningaskunnan välillä (pätös merentakaisten alueiden, Grönlanti mukaan luettuna, assosiaatiosta) (EUVL L 355, 7.10.2021, s. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

38. Kolmansien maiden osallistuminen audiovisuaalisuutta koskevaan erityistavoitteeseen edellyttää tiettyä vastavuoroisuutta ja sääntelyn yhdenmukaistamista. Siksi **asiaankuuluvia** [...] **sopimuksia** tehtäessä olisi otettava huomioon kyseisten maiden audiovisuaalimarkkinoiden tilanne, niiden oikeudellisten kehysten läheisyys audiovisuaalista mediaa koskevaan unionin säännöstöön ja erityisesti direktiiviin 2010/13/EU sekä niiden tukijärjestelmien saatavuus. Tämä on erityisen tärkeää [...] **suhteessa muihin Euroopan maihin, joiden** audiovisuaaliset teokset hyötyvät eurooppalaisten teosten edistämiseen tähtäävistä direktiivin 2010/13/EU säännöksistä, erityisesti kiintiöjärjestelmästä. Unioniin liittyvien maiden, ehdokasmaiden ja mahdollisten ehdokasmaiden tapauksessa vaatimus mukauttaa kansallinen lainsäädäntö direktiiviin 2010/13/EU [...] **voi olla tehokas kannustin nopeuttaa** niiden **työtä lainsäädännön mukauttamiseksi yleisesti** unionin säännöstöön [...].

(38 a) Jotta voidaan varmistaa yhdenmukaiset edellytykset ohjelman täytäntöönpanolle työohjelmien välityksellä, täytäntöönpanovalta olisi siirrettävä komissiolle. Täytäntöönpanovallan käytössä on noudatettava 16 päivänä helmikuuta 2011 annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) N:o 182/2011 yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä.

39. Koska jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitteita, vaan ne voidaan haasteiden rajatylittävän luonteen vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla, unioni voi toteuttaa toimenpiteitä SEU 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.
40. Tällä asetuksella perustetaan ohjelma [vuosiksi 2028–2034], joka seuraa asetuksilla (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 vuosiksi 2021–2027 perustettuja ohjelmia. Asetukset (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 olisi sen vuoksi kumottava,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella perustetaan AgoraEU-ohjelma, jäljempänä 'ohjelma', ja siinä vahvistetaan ohjelman tavoitteet, talousarvio [kaudeksi 2028–2034], unionin rahoituksen muodot ja rahoitusta koskevat säännöt.

2 artikla

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

'ratkaisumenettelyllä' tai 'myöntämismenettelyllä' asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 2 artiklan 3 alakohdassa määriteltyä ratkaisu- tai myöntämismenettelyä sekä rahoitusvälineiden kautta annettavan tuen toteuttamisen ja antamisen siirtämiseen, talousarviotakuun myöntämiseen tai tuen myöntämiseen talousarviotuen muodossa liittyviä menettelyjä.

'kulttuuri- ja luovilla aloilla' kaikkia aloja,

- a) **joiden toiminnoista monilla on potentiaalia synnyttää innovointia ja työpaikkoja, erityisesti immateriaalioikeuksiin perustuen, ja**
- i) **joiden toiminnot perustuvat kulttuuriarvoihin ja taiteelliseen ja muuhun yksilölliseen tai kollektiiviseen luovaan ilmaisuun ja**
 - ii) **joiden toimintoihin sisältyy sellaisten tavaroiden ja palvelujen kehittäminen, luominen, tuotanto, levittäminen ja säilyttäminen, joihin sisältyy kulttuuri-ilmaisuja taikka taiteellista tai muuta luovaa ilmaisua, sekä tähän liittyvää toimintaa, kuten koulutus tai johtaminen;**
- b) **riippumatta siitä,**
- i) **ovatko kyseisten alojen toiminnot markkinasuuntautuneita vai ei-markkinasuuntautuneita;**
 - ii) **mikä on kyseisiä toimintoja toteuttavan tahon järjestäytymismuoto; ja**
 - iii) **miten tämä järjestäytyminen rahoitetaan;**

Kyseisiin aloihin kuuluvat muun muassa arkkitehtuuri, arkistot, kirjastot ja museot, taidekäsityö, audiovisuaaliala (mukaan lukien elokuva, televisio, videopelit ja multimedia), aineellinen ja aineeton kulttuuriperintö, muotoilu (mukaan luettuna muotisuunnittelu), festivaalit, musiikki, kirjallisuus, esittävät taiteet, julkaisutoiminta (kirjat ja painettu lehdistö), radio ja kuvataiteet.

Ohjelman tavoitteet

1. Ohjelman yleisinä tavoitteina on **vaalia, kehittää ja** edistää kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta sekä kulttuuri- ja kieliperintöä **ja säilyttää ne**, vahvistaa kulttuuri- ja luovien alojen [...], erityisesti media- ja audiovisuaalialojen, kilpailukykyä **ja kestävää innovointia** taiteellisen ja tiedotusvälineiden vapauden suojaamiseksi **ja vahvistamiseksi**, sekä suojella ja edistää tasa-arvoa, **myös sukupuolten tasa-arvoa**, aktiivista kansalaisuutta ja perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia ja arvoja ja näin lisätä demokraattista osallistumista ja yhteiskunnan selviytymiskykyä.
2. Edellä 1 kohdassa vahvistettujen yleistavoitteiden sisällä ohjelmalla on seuraavat ohjelmalohkot, joilla pannaan täytäntöön seuraavat erityistavoitteet:
 - a) ”Luova Eurooppa – Kulttuuri” -lohkolla
 - i. edistetään **ja tehostetaan** rajatylittävää **kulttuurista ja taiteellista** luomista ja [...]yhteistyötä, **liikkuvuutta**, osallistumista, **saatavuutta** ja saavutettavuutta sekä monenlaisten kulttuuriteosten rajatylittävää levitystä, samalla kun vahvistetaan kulttuuri- ja luovien alojen sosiaalista, taloudellista ja kansainvälistä ulottuvuutta, **joka ei kuulu 3 artiklan 2 kohdan b alakohdan soveltamisalaan**, jäljempänä ’kulttuuri’;
 - b) MEDIA+ -lohkolla
 - i. edistetään [...] **audiovisuaali- ja videopelialan** kulttuurista **ja kielellistä** monimuotoisuutta ja kilpailukykyä erityisesti lisäämällä eurooppalaisen sisällön **ja teosten** luomista, **esille tuomista** ja rajatylittävää jakelua sekä parantamalla [...] **niiden** saatavuutta kansalaisten parissa, jäljempänä ’audiovisuaaliala’;
 - ii. edistetään vapaata, elinvoimaista, **monimuotoista** ja monipuolista unionin tietokosysteemiä erityisesti tukemalla **ja suojelemalla** vapaata ja riippumatonta journalismia ja uutismediaa, parantamalla kansalaisten mahdollisuuksia saada **varmaa ja** luotettavaa tietoa, torjumalla disinformaatiota **ja edistämällä medialukutaitoa**, jäljempänä ’uutiset’;

- c) demokratian, kansalaisten, tasa-arvon, oikeuksien ja arvojen (CERV+) lohkokolla **unionin arvojen edistämiseksi ja suojelemiseksi**
- i. myötävaikutetaan perusarvojen, tasa-arvon, **mukaan lukien sukupuolten tasa-arvo**, syrjimättömyyden sekä [...] unionin kansalaisten oikeuksien, **myös** perussopimuksissa **ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistetun** kansalaisten **vapaata liikkuvuutta koskevan oikeuden**, suojeluun ja edistämiseen sekä kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksien parantamiseen, jäljempänä 'oikeudet, tasa-arvo, kansalaiset ja kansalaisyhteiskunta';
 - ii. **ehkäistään ja** torjutaan sukupuolistunutta väkivaltaa sekä lapsiin ja muihin väkivallan vaarassa oleviin ryhmiin kohdistuvaa väkivaltaa, jäljempänä 'Daphne';
 - iii. edistetään demokraattista osallistumista ja oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämistä, jäljempänä 'demokraattinen osallistuminen ja oikeusvaltioperiaate'.
3. Jotta voidaan saada aikaan mahdollisimman suuri vaikutus ja lisätä synergioita 2 kohdassa tarkoitettujen lohkojen välillä, ohjelmasta tuetaan 1 kohdassa tarkoitettua yleistä tavoitetta edistäviä monialaisia ja horisontaalisia toimia erityisesti luomalla synergioita kulttuuri- ja media-alojen ja kansalaisyhteiskunnan välillä sekä edistämällä monialaista yhteistyötä ja innovointia.

II LUKU

Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohko

4 artikla

Kulttuuri

Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohkon kulttuuria koskevassa erityistavoitteessa [...] keskitytään seuraaviin:

- a) edistetään rajatylittävää luomista, yhteistyötä sekä keskustelua eri muodoissa, muun muassa **kaikenkokoisten organisaatioiden välisillä yhteistyöhankkeilla ja kumppanuuksilla sekä** taiteilijoiden ja kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisten liikkuvuuden[...] **ja** taiteilijaresidenssien [...] avulla;
- b) parannetaan kulttuurin, **taiteen** ja kulttuuriperinnön saatavuutta ja niihin osallistumista kaikkien mutta etenkin nuorten parissa sekä vahvistetaan yhteiskunnan selviytymiskykyä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, erityisesti sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta, tasa-arvoa ja monimuotoisuutta, **muun muassa kulttuurikasvatuksen ja** kulttuurisen osallistumisen avulla;
- c) tuetaan monipuolisen eurooppalaisen **kulttuuri-** ja taidesisällön levitystä, jakelua, esille tuomista, näkyvyyttä **ja löydettävyyttä** eri kanavien kautta kaikkialla unionissa ja kansainvälisesti, muun muassa aloitteleville taiteilijoille tarkoitettujen eurooppalaisten foorumien, **aloittelevien taiteilijoiden tai** nuorten taiteilijoiden kouluttamiseen ja edistämiseen pyrkiville yhteisöille annettavan tuen, taiteellista lahjakkuutta ja huippuosaamista edistävien palkintojen, kiertuehankkeiden, **näyttelviden**, festivaalien ja kääntämisen välityksellä;

- d) vahvistetaan **Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohkoon kuuluvien** kulttuuri- ja luovien alojen valmiuksia ja taitoja, jotta edistetään innovointia ja kilpailukykyä sekä hallinnoidaan vihreää ja digitaalista siirtymää, myös tukemalla kulttuuri- ja luovien alojen organisaatioiden verkostoja, **osaamisen kehittämistä**, koulutusta ja vertaisoppimistoimia;
- e) edistetään kulttuuripolitiikan kehittämistä unionin tason yhteistyön ja hyvien käytäntöjen **ja tiedon** vaihdon avulla sekä parannetaan tietopohjaa tehostamalla tiedonkeruuta, analysointia ja pilottitoimia **sekä tukemalla valmiuksia toteuttaa markkina-analyysejä**;
- f) edistetään unionin kansainvälisiä kulttuurisuhteita **kulttuuriyhteistyöllä**, [...] **jolla tuetaan kulttuuriin ja ulkoiseen toimintaan liittyviä tavoitteita**;
- g) tuetaan Euroopan parlamentin ja neuvoston päätösten N:o 445/2014/EU³² ja N:o 1194/2011/EU³³ täytäntöönpanoa.

Kulttuuria koskeva erityistavoite on toteutettava taiteellista vapautta ja **kulttuuristen ja kielellisten** [...] **ilmaisujen** monimuotoisuutta kaikilta osin kunnioittaen **sekä säilyttäen ja edistäen kulttuurin luontaista arvoa**. [...] **Sillä on myös edistettävä** taiteilijoiden ja kulttuuri- ja luovien alojen ammattilaisten työolojen parantamista.

³² Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 445/2014/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, Euroopan kulttuuripääkaupunkeja koskevasta unionin toiminnasta vuosiksi 2020–2033 ja päätöksen N:o 1622/2006/EY kumoamisesta (EUVL L 132, 3.5.2014, s. 1, ELI: [http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/dec/2014/445(1)/oj)).

³³ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1194/2011/EU, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, Euroopan kulttuuriperintötunnusta koskevan Euroopan unionin toimen perustamisesta (EUVL L 303, 22.11.2011, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/1194/oj>).

III LUKU

MEDIA+ -lohko

5 artikla

Audiovisuaaliala

MEDIA+ -lohkon audiovisuaalialaa koskevassa erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

- a) tuetaan sellaisten eri formaatteja ja lajityyppisiä edustavien eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten, **ensisijaisesti riippumattomia tuotantojen ja yhteistuotantojen**, luomista, joilla voidaan tavoittaa erilaisia yleisöjä yli rajojen;
- b) edistetään eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten rajatylittävää levitystä, **teatteri- ja verkkolevitystä**, merkittävyyttä, **löydettävyyttä, menekinedistämistä, saavutettavuutta, kielellistä monimuotoisuutta** ja näkyvyyttä kaikissa medioissa eri puolilla unionia ja kansainvälisesti, myös koordinoitujen jakelustrategioiden, markkinoinnin ja promootiovälineiden **sekä tekstityksen ja jälkiäänityksen** avulla;
- c) vahvistetaan eurooppalaisten audiovisuaalisten teosten yleisöpohjaa muun muassa eurooppalaisten elokuvateattereiden verkoston, festivaalien ja tiedotuskampanjoiden **sekä elokuvalukutaidon** avulla ja huomioidaan erityisesti nuoret eurooppalaiset ja [...] **alueet**, joilla on vähän palveluja;
- d) tuetaan eurooppalaisten videopelien ja immerstiivisen sisällön kehittämistä ja prototyyppien luomista muun muassa markkinatestien, menekinedistämisen ja löydettävyyden parantamisen sekä yleisölähtöisten strategioiden ja kaikilla alustoilla toteutettavan jakelun avulla;
- e) edistetään osaamisen **ja kykyjen** kehittämistä **sekä valmiuksien kehittämistä, joilla vastataan erityisesti luovien alojen, markkinoiden ja teknologian muutoksiin;**

e a) helpotetaan rahoituksen saantia **kiinnittäen erityistä huomiota pieniin ja keskisuuriin yrityksiin, jäljempänä 'pk-yritykset'**³⁴, yritysten välistä vaihtoa ja verkostoitumista **sekä** innovatiivisten välineiden ja liiketoimintamallien ja henkisen omaisuuden hyödyntämiseen monessa eri mediassa tähtäävien strategioiden **omaksumista**, käyttöönottoa **ja täytäntöönpanoa**;

f) edistetään poliittista vuoropuhelua, parhaiden käytäntöjen vaihtoa, tiedonkeruuta ja analysointia sekä Euroopan audiovisuaalialan seurantakeskuksen jäsenmaksun maksamista unionin puolesta;

g) edistetään Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/13/EU³⁵ täytäntöönpanoa.

Audiovisuaalialaa koskevassa erityistavoitteessa on otettava huomioon eri maiden erityispiirteet erityisesti sisällön tuottamista ja levittämistä sekä saatavuutta, niiden markkinoiden kokoa ja erityispiirteitä sekä niiden kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta koskevilta osin tavalla, joka laajentaa audiovisuaalialan kapasiteetiltaan erilaisten maiden osallistumista ja lujittaa yhteistyötä kyseisten maiden välillä.

Audiovisuaalialaa koskeva erityistavoite on toteutettava taiteellista vapautta kaikilta osin kunnioittaen[...].

³⁴ **Pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritykset) käsite olisi ymmärrettävä siten, kuin se on määritelty 6 päivänä toukokuuta 2003 annettussa komission suosituksessa mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj>).**

³⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/13/EU, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2010, audiovisuaalisten mediapalvelujen tarjoamista koskevien jäsenvaltioiden tiettyjen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (EUVL L 95, 15.4.2010, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/13/oj>).

6 artikla

Uutiset

MEDIA+ -lohkon uutisia koskevassa erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

- a) suojellaan uutismedioita ja toimittajia erityisesti silloin, kun näihin kohdistuu uhkia, seurataan ja arvioidaan tiedotusvälineiden vapautteen ja moniarvoisuuden kohdistuvia riskejä sisämarkkinoilla ja puututaan niihin [...] sekä edistetään journalistisia [...] ja toimituksellisia normeja;
- b) edistetään ammattimaisen journalistisen sisällön [...] tuotantoa, jakelua, kulutusta **ja arkistointia sekä** tutkivaa journalismia **ja tuetaan alueellisia ja paikallisia uutisorganisaatioita** [...] ja yleistä etua palvelevia tiedotusvälineitä;
- c) tuetaan uutisten digitalisaatiota, **jossa kiinnitetään erityistä huomiota pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä alueellisiin ja paikallisiin uutisorganisaatioihin,** innovatiivisia käytäntöjä ja uusia tuotanto-, jakelu- ja liiketoimintamalleja, helpotetaan rahoituksen saantia ja kannustetaan rajatylittävään toimintaan sekä uutismedia-alan ammattilaisten uudelleen- ja täydennyskouluttamiseen;
- d) tiivistetään yhteistyötä ja edistetään toimenpiteitä, joilla pyritään seuraamaan ja turvaamaan verkon informaatioympäristöä muun muassa **ehkäisemällä,** havaitsemalla, **analysoimalla** ja torjumalla disinformaatiota **sekä** ulkomaista tiedonmanipulointia ja häirintää, ja [...] **siten vahvistetaan demokratioiden** selviytymiskykyä kaikkialla unionissa;
- e) edistetään digi- ja medialukutaitoa koskevia toimia, jotta **kaikilla** kansalaisilla [...] **kaikissa ikäryhmissä** olisi mahdollisuus käyttää tietoekosysteemiä **sekä sitä koskien kehittää kriittistä ajatteluaan** ja kehittyä sen kriittisessä tarkastelussa **ottaen huomioon muun muassa tekoälyn käytön ja vaikutukset;**
- f) vahvistetaan poliittista vuoropuhelua ja lisätään tiedonkeruuta ja analysointia sekä yhteisten normien kehittämistä muun muassa tukemalla eurooppalaisen mediapalvelulautakunnan työtä.

Uutisia koskeva erityistavoite on toteutettava tiedotusvälineiden toimituksellista riippumattomuutta ja ammatillisia normeja kaikilta osin kunnioittaen.

IV luku

CERV+ -lohko

7 artikla

Oikeudet, tasa-arvo, kansalaiset ja kansalaisyhteiskunta

CERV+ -lohkon oikeuksia, tasa-arvoa, kansalaisia ja kansalaisyhteiskuntaa koskevassa erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

- a) edistetään tasa-arvoa ja ehkäistään ja torjutaan sukupuoleen, rotuun tai etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen **tai sukupuoli-identiteettiin** perustuvaa syrjintää sekä kaikenlaista rasismia ja suvaitsemattomuutta, **mukaan lukien moninkertainen ja intersektionaalinen syrjintä, ja edistetään tasa-arvon valtavirtaistamista noudattaen perusoikeuskirjan 21 artiklassa vahvistettua syrjimättömyyden periaatetta;**
- b) edistetään sukupuolten tasa-arvoa, sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista, **työ- ja yksityiselämän tasapainoa** ja **kaikkien** naisten **ja tyttöjen** vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä sekä suojellaan ja edistetään sitä, että naiset voivat nauttia oikeuksistaan täysimääräisesti;
- c) edistetään saavutettavuutta sekä suojellaan ja edistetään vammaisten henkilöiden oikeuksia [...] **esimerkiksi tukemalla** vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanoa **unionissa;**
- d) suojellaan ja edistetään lapsen oikeuksia;
- e) suojellaan ja edistetään sananvapautta, oikeutta yksityisyyteen, henkilötietojen suojaa ja oikeuksia digitaalisessa ympäristössä;

- f) vaalitaan elinvoimaista kansalaisyhteiskunnan toimintaympäristöä kehittämällä kansalaisjärjestöjen, ihmisoikeuksien puolustajien ja muiden asiaankuuluvien toimijoiden valmiuksia ja tarjoamalla niille taloudellista tukea, sillä ne suojelevat ja edistävät perusoikeuskirjassa vahvistettuja oikeuksia kaikilla tasoilla ja lisäävät kansalaisten tietämystä niistä, edistämällä EU:n demokratioiden selviytymiskykyä, syrjimättömyyttä ja tasa-arvoa ja yleisemmin unionin arvoja, kuten perusoikeuksien kunnioittamista, oikeusvaltioperiaatetta ja demokratiaa, sekä suojelemalla ja edistämällä perusoikeuskirjan kunnioittamista.

8 artikla

Daphne

CERV+ -lohkon Daphne-erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

- a) ehkäistään ja torjutaan kaikenlaista naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa sukupuolistunutta väkivaltaa [...] **ja** lähisuhdeväkivaltaa, **lisätään tietoisuutta siitä** ja reagoidaan siihen kaikilla tasoilla; [...]

a a) ehkäistään ja torjutaan kaikenlaista lapsiin, nuoriin ja ikääntyneisiin, hlbtqi-henkilöihin, vammaisiin henkilöihin ja muihin väkivallan vaarassa oleviin ryhmiin kohdistuvaa väkivaltaa, **lisätään tietoisuutta siitä** ja reagoidaan siihen kaikilla tasoilla;

- b) suojellaan ja tuetaan kaikkia suoraan tai välillisesti a **ja a a** alakohdassa tarkoitetun väkivallan uhreiksi joutuneita ja siitä selvinneitä;

[...] **Näin ollen** tuetaan naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen **(Istanbulin yleissopimus) ja direktiivin (EU) 2024/1385 mukaisten naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevien tavoitteiden sekä lasten suojelemisesta seksuaalista riistoa ja seksuaalista hyväksikäyttöä vastaan tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen (Lanzaroten yleissopimus) mukaisten lasten suojelemista seksuaalista riistoa vastaan koskevien** tavoitteiden saavuttamista unionissa.

Demokraattinen osallistuminen ja oikeusvaltioperiaate

CERV+ -lohkon demokraattista osallistumista ja oikeusvaltioperiaatetta koskevassa erityistavoitteessa keskitytään seuraaviin:

- a) suojellaan ja edistetään unionin kansalaisuuteen liittyviä oikeuksia, samoin kuin kansalaisten **ja kansalaisyhteiskunnan** osallistumista ja sitoutumista demokratian toteuttamiseen ja kansalaistoimintaan unionissa, **muun muassa demokraattisen vuoropuhelun ja osallistuvan demokratian avulla** sekä **tukemalla** avoimia, selviytymiskykyisiä, oikeusperustaisia ja tasa-arvoisia yhteiskuntia, jotka perustuvat oikeusvaltioperiaatteeseen;
- b) tuetaan vapaita, oikeudenmukaisia, häiriönsietokykyisiä, saavutettavia, **avoimia** ja osallistavia vaaliprosesseja ja demokraattisia prosesseja **paikallisella, alueellisella, kansallisella ja unionin tasolla**;
- c) parannetaan kansalaisten tietämystä ja ymmärrystä unionista, sen yhteisestä historiasta, muistiperinnöstä ja monimuotoisuudesta, jotta edistetään keskinäistä ymmärrystä, suvaitsevaisuutta **ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta**.

Monialaiset ja horisontaaliset prioriteetit ja toimet

10 artikla

Edellä 3 artiklassa vahvistettujen yleistavoitteiden sisällä ohjelmasta tuetaan seuraavia monialaisia ja horisontaalisia prioriteetteja ja toimia:

- a) monialainen yhteistyö ja innovointi kulttuurin, median ja kansalaistoiminnan aloilla sekä julkisen keskustelun eheyden suojele, minkä avulla vahvistetaan **luottamusta**, demokratioiden selviytymiskykyä, yhteiskunnan varautumista sekä kulttuurista ja kansalaisvaikuttamista;
- b) innovatiivisten välineiden ja sisältötekniologioiden, erityisesti tekoälyn, **eettinen**, vastuullinen, kestävä **ja oikeusperustainen** käyttö sekä osaamisen ja valmiuksien kehittäminen monialaisten toimintatapojen avulla;
- c) toimet, joilla kehitetään, pannaan täytäntöön ja seurataan asiaa koskevaa unionin lainsäädäntöä ja toimintapolitiikkaa kulttuurin, median ja kansalaistoiminnan aloilla, tarvittaessa myös kansallisten viranomaisten ja sidosryhmien välisen yhteistyön keinoin;
- c a) asianmukaisin resurssein sellaisten AgoraEU-yhteyspisteiden perustaminen ja Toiminta, jotka vastaavat ohjelman esille tuomisesta ja tietojen, puolueettoman ohjauksen ja avun tarjoamisesta mahdollisille tuensaajille sekä ohjelman tulosten levittämisen edistämistä ja rajatylittävän yhteistyön tehostamisesta;**
- d) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) [XXX]* [tuloksellisuusasetus] säännösten mukaisesti ohjelman ja sen rahoitusmahdollisuuksien edistäminen, erityisesti [...] **AgoraEU-yhteyspisteiden** välityksellä, minkä avulla lisätään ohjelman tulosten näkyvyyttä ja levittämistä ja laajennetaan niiden kohdeyleisöä;

Monialaisten ja horisontaalisten prioriteettien ja toimien rahoitus määräytyy niiden luonteen ja laajuuden perusteella. **Tämä ei rajoita yksittäisten ohjelmalohkojen riippumattomuutta, niiden prioriteetteja eikä niistä rahoitettavia toimia eikä myöskään vaikuta näihin haitallisesti.**

VI LUKU

Varainhoitoa koskevat säännökset

[11 artikla

Talousarvio

1. Ohjelman täytäntöönpanoon varatut ohjeelliset rahoituspuitteet kaudeksi 2028–2034 ovat 8 582 000 000 euroa käypinä hintoina.
2. Useamman kuin yhden varainhoitovuoden aikana toteutettavia toimintoja koskevat talousarviositoumukset voidaan jakaa usealle eri varainhoitovuodelle vuotuisiksi eriksi.
3. Unionin talousarvioon voidaan tarvittavien kulujen kattamiseksi sisällyttää määrärahoja myös vuoden 2034 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatu päätökseen ohjelman loppuun mennessä.
4. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja rahoituspuitteita ja 12 artiklassa tarkoitettuja lisävaroja voidaan käyttää myös ohjelman täytäntöönpanoa koskevaan tekniseen ja hallinnolliseen apuun, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimiin, organisaation tietotekniikkajärjestelmiin ja -alustoihin, tiedotus- ja viestintätoimiin, mukaan lukien unionin poliittisia prioriteetteja koskeva ulkoinen tiedotustoiminta, sekä kaikkiin muihin tekniseen ja hallinnolliseen apuun tai henkilöstöön liittyviin menoihin, joita komissiolle aiheutuu ohjelman hallinnoinnista.]

12 artikla

Lisävarat

1. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet, elimet ja virastot, kolmannet maat, kansainväliset järjestöt, kansainväliset rahoituslaitokset tai muut kolmannet osapuolet voivat suorittaa lisärahoitusosuuksia tai osoittaa ylimääräisiä muita kuin rahallisia panoksia ohjelmaan. Lisärahoitusosuudet ovat asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 21 artiklan 2 kohdan a, d tai e alakohdassa tai 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja ulkoisia käyttötarkoitukseensa sidottuja tuloja.
2. Jäsenvaltioille yhteistyöhön perustuvan hallinnon puitteissa myönnettyjä varoja voidaan niiden pyynnöstä asettaa ohjelman käyttöön. Komissio käyttää kyseisiä varoja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 62 artiklan 1 kohdan a tai c alakohdan mukaisesti suoraan tai välillisesti. Niillä täydennetään tämän asetuksen 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua määrää. Kyseisiä varoja on käytettävä asianomaisen jäsenvaltion hyväksi. Jos komissio ei ole tehnyt ohjelman käyttöön tällä tavoin asetettujen lisämäärien osalta oikeudellista sitoumusta suoran tai välillisen hallinnon puitteissa, vastaavat sitomattomat määrät voidaan asianomaisen jäsenvaltion pyynnöstä siirtää takaisin yhteen tai useampaan rahoituslähteenä olevaan ohjelmaan tai niiden seuraajaan.

Vaihtoehtoinen, yhdistetty ja kumulatiivinen rahoitus

1. Ohjelma pannaan täytäntöön synergiassa muiden unionin ohjelmien kanssa. Toimi, joka on saanut unionin rahoitusta jostakin toisesta ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös tästä ohjelmasta. Tällöin kustakin unionin ohjelmasta myönnettyyn rahoitusosuuteen sovelletaan asianomaisen ohjelman sääntöjä tai vaihtoehtoisesti voidaan soveltaa samoja sääntöjä kaikkiin rahoitusosuuksiin, jolloin voidaan tehdä vain yksi oikeudellinen sitoumus. Jos unionin rahoitusosuudet myönnetään avustuskelpoisten kustannusten perusteella, unionin talousarviosta myönnettävä kumulatiivinen tuki ei saa ylittää toimen avustuskelpoisia kokonaiskustannuksia, ja se voidaan laskea määräsuhteen mukaisesti tukiehtoja koskevissa asiakirjoissa vahvistetulla tavalla.
2. Ohjelman mukaiset ratkaisu- ja myöntämismenettelyt voidaan toteuttaa suoraan tai välillisesti hallinnoiden yhdessä jäsenvaltioiden, unionin toimielinten, elinten ja virastojen, kolmansien maiden, kansainvälisten järjestöjen, kansainvälisten rahoituslaitosten tai muiden kolmansien osapuolten, jäljempänä 'yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvat kumppanit', kanssa edellyttäen, että varmistetaan unionin taloudellisten etujen suojaaminen. Tällaisiin menettelyihin sovelletaan samoja sääntöjä, ja niiden pohjalta tehdään samanlaiset oikeudelliset sitoumukset. Tätä varten yhteiseen ratkaisu- tai myöntämismenettelyyn osallistuvat kumppanit voivat asettaa varoja ohjelman käyttöön tämän asetuksen 12 artiklan mukaisesti tai kumppaneille voidaan tarvittaessa antaa tehtäväksi ratkaisumenettelyn tai myöntämismenettelyn toteuttaminen asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 62 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti. Yhteisissä ratkaisu- tai myöntämismenettelyissä yhteiseen ratkaisumenettelyyn tai myöntämismenettelyyn osallistuvien kumppanien edustajat voivat olla myös asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 153 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun arviointikomitean jäseniä.

Ohjelmaan assosioituneet kolmannet maat

1. Ohjelma voidaan avata seuraavien kolmansien maiden täydelle tai osittaiselle assosioitumiselle noudattaen 3 artiklassa vahvistettuja tavoitteita, joita sovelletaan seuraaviin [...]:
 - a) Euroopan vapaakauppaliiton jäsenet, jotka ovat Euroopan talousalueen jäseniä, **Euroopan talousalueesta tehdyssä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti**, sekä Euroopan pienvaltiot (**Andorra, Monaco, San Marino ja Vatikaanivaltio**) asianomaisissa sopimuksissa vahvistettujen edellytysten mukaisesti;
 - b) unioniin liittyvät maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokasmaat **niitä koskevissa puitesopimuksissa, pöytäkirjoissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja yleisten ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettujen erityisten edellytysten mukaisesti**;
 - c) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat **niitä koskevissa puitesopimuksissa, pöytäkirjoissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja yleisten ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettujen erityisten edellytysten mukaisesti**;
 - d) muut kolmannet maat **kunkin kolmannen maan osallistumisesta yhteen tai useampaan unionin ohjelmaan tehdyssä erityisessä kansainvälisessä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti**.

2. **Edellä 1 kohdassa tarkoitetuissa** ohjelmaan osallistumista koskevissa [...]sopimuksissa
- a) varmistetaan asianmukainen tasapaino ohjelmiin osallistuvan kolmannen maan maksamien rahoitusosuuksien ja sen saamien hyötyjen välillä;
 - b) vahvistetaan unionin ohjelmaan osallistumisen edellytykset, mukaan lukien laskelma ohjelmaan liittyvistä maksuosuuksista, jotka muodostuvat toiminnallisesta rahoitusosuudesta ja osallistumismaksusta, sekä sen yleisistä hallintokustannuksista;
 - c) ei siirretä kolmannelle maalle ohjelmaa koskevaa päätösvaltaa;
 - d) taataan unionin oikeus varmistaa varainhoidon moitteettomuus ja suojata taloudellisia etujaan;
 - e) varmistetaan tarvittaessa turvallisuuteen ja yleiseen järjestykseen liittyvien unionin etujen suojaaminen.
3. Edellä olevaa **2 kohdan** d alakohtaa sovellettaessa kolmannen maan on myönnettävä asetuksessa (EU, Euratom) 2024/2509 ja asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 edellytetyt tarvittavat oikeudet ja pääsyvaltuudet ja varmistettava, että päätökset SEUT 299 artiklan nojalla määrätystä maksuvelvollisuudesta **jollekin muulle subjektille kuin valtiolle** sekä Euroopan unionin tuomioistuimen tuomiot ja määräykset ovat täytäntöönpanokelpoisia.
4. **Asiaankuuluvissa** [...]sopimuksissa, jotka mahdollistavat osallistumisen 3 artiklassa tarkoitettuun audiovisuaalialaa koskevaan erityistavoitteeseen, on otettava huomioon audiovisuaalimarkkinoiden tilanne asianomaisessa maassa, mukaan lukien sen oikeudellisen kehyksen läheisyys audiovisuaalista mediaa koskevaan unionin säännöstöön nähden sekä sen vastaavien tukijärjestelmien saatavuus, erityisesti kun on kyse muista Euroopan maista. Edellä 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen maiden kanssa tehdyissä sopimuksissa on edellytettävä, että ne mukauttavat lainsäädäntönsä direktiiviin 2010/13/EU, jotta ne voivat osallistua audiovisuaalialaa koskevaan erityistavoitteeseen.

Unionin rahoituksen toteutus ja muodot

1. Ohjelman toteutuksessa käytetään asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti joko suoraa hallinnointia tai välillistä hallinnointia kyseisen asetuksen 62 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa.
- 2.** Unionin rahoitusta voidaan myöntää missä tahansa muodossa asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti, erityisesti avustuksina, palkintoina, hankintoina ja muina kuin rahallisina lahjoituksina.
- 3.** [Jos unionin tukea myönnetään talousarviotakuun tai rahoitusvälineen muodossa, myös silloin, kun siihen yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin, tällainen tuki myönnetään yksinomaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen kautta ja se toteutetaan Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineestä myönnettävää tämäntyyppistä tukea koskevilla sopimuksilla Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineeseen sovellettavien sääntöjen mukaisesti.]
- 4.** [Talousarviotakuun muodossa annettava unionin tuki myönnetään Euroopan kilpailukykyrahastosta annetussa asetuksessa vahvistetun talousarviotakuun enimmäismäärän rajoissa.]
- 5.** [Jos Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välinettä hyödynnetään ohjelmassa, siinä on säädettävä talousarviotakuuta ja rahoitusvälineiden rahoittamista varten varattavista varoista, myös siinä tapauksessa, että niihin yhdistetään rahoitusta yhdistävässä toimessa tukea, jota ei makseta takaisin.]
- 6.** Jos unionin rahoitusta myönnetään avustuksina, käytetään kustannuksiin perustumatonta rahoitusta tai tarvittaessa yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti. Rahoitusta voidaan myöntää korvaamalla todelliset avustuskelpoiset kustannukset ainoastaan siinä tapauksessa, että toimen tavoitteita ei voida saavuttaa muulla tavoin.

- 7.** Sovellettaessa asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 153 artiklan 3 kohtaa arviointikomitea voi koostua riippumattomista ulkopuolisista asiantuntijoista joko osittain tai kokonaan.
- 8.** Luova Eurooppa – Kulttuuri -lohkon kautta rahoitusta hakevilla yhteisöillä, jotka ovat kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana saaneet yli 50 prosenttia vuosituloistaan julkisista lähteistä, katsotaan olevan riittävät taloudelliset, ammatilliset ja hallinnolliset valmiudet ohjelman mukaisten toimintojen toteuttamiseksi. Niiltä ei saa vaatia muita asiakirjoja näiden valmiuksien osoittamiseksi.

16 artikla

Avustuskelpoisuus

1. Jotta voidaan tukea 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista, vahvistetaan avustuskelpoisuusperusteet asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 mukaisesti, ja niitä sovelletaan kaikkiin ohjelman puitteissa toteutettaviin ratkaisu- ja myöntämismenettelyihin.
2. Suoraan ja välillisesti hallinnoitavissa ratkaisu- ja myöntämismenettelyissä unionin rahoitusta voi myöntää tai saada yksi tai useampi seuraavista oikeussubjekteista:
 - a) johonkin jäsenvaltioon **tai kyseiseen jäsenvaltioon sidoksissa olevaan merentakaiseen maahan tai alueeseen** sijoittautuneet yhteisöt;
 - b) [...] **ohjelmaan assosioituneeseen** kolmanteen maahan sijoittautuneet yhteisöt;
 - c) kansainväliset järjestöt;
 - d) muut [...] **ohjelmaan assosioitumattomiin kolmansiin maihin** sijoittautuneet yhteisöt **poikkeuksellisesti** [...], jos tällaisten yhteisöjen [...] **tuki on ehdottoman välttämätöntä tietyn toimen tavoitteiden saavuttamiseksi**, [...] edistää 3 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista **ja on unionin edun mukaista**.

3. Sen lisäksi, mitä asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään, tämän asetuksen 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitett **ohjelmaan** [...] **assosioituneet** kolmannet maat voivat tarvittaessa osallistua asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 168 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädettyihin hankintamekanismeihin ja hyötyä niistä. Jäsenvaltioihin sovellettavia sääntöjä sovelletaan soveltuvin osin [...] **ohjelmaan** **assosioituneisiin** kolmansiin maihin.
4. Ratkaisu- ja myöntämismenettelyjä, jotka vaikuttavat turvallisuuteen tai yleiseen järjestykseen erityisesti siltä osin kuin on kyse unionin tai sen jäsenvaltioiden strategisista omaisuusperistä ja intresseistä, rajoitetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 136 artiklan mukaisesti.
5. Asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 110 artiklassa tarkoitettussa työohjelmassa voidaan täsmentää tässä asetuksessa vahvistettuja avustuskelpoisuusperusteita tai vahvistaa lisää avustuskelpoisuusperusteita tietyille toimille.
6. Kansallisten tasa-arvoelinten eurooppalaiselle verkostolle (Equinet) voidaan myöntää ilman ehdotuspyyntöä toiminta-avustus sen pysyvään työohjelmaan liittyvien kulujen rahoittamista varten.

17 artikla

Työohjelma

1. Ohjelma toteutetaan asetuksen (EU, Euratom) 2024/2509 110 artiklassa tarkoitetuilla työohjelmilla. Työohjelmissa esitetään tarvittaessa Euroopan kilpailukykyrahaston InvestEU-välineen avulla toteutettavat toimet ja niihin liittyvät unionin tuen määrät.

2. Komissio hyväksyy työohjelmat täytäntöönpanosäädöksillä. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 17 a artiklassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.

17 a artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea, jäljempänä 'AgoraEU-komitea'. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea.

2. Komitea kokoontuu erityiskokoonpanoissa käsitelläkseen ohjelman yksittäisiin lohkoihin liittyviä konkreettisia kysymyksiä.

3. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.

VII LUKU

Loppusäännökset

18 artikla

Kumoaminen

Kumotaan asetukset (EU) 2021/692 ja (EU) 2021/818 1 päivästä tammikuuta 2028.

19 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tämän asetuksen estämättä voidaan jatkaa tai muuttaa toimia niiden päättämiseen saakka noudattaen asetusta (EU) 2021/692 ja asetusta (EU) 2021/818, joita sovelletaan kyseisiin toimiin niiden päättämiseen asti.
2. Ohjelman rahoituspuitteet voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen avun menoja, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan varmistaa siirtyminen ohjelman ja asetuksen (EU) 2021/692 ja asetuksen (EU) 2021/818 mukaisesti hyväksytyjen toimenpiteiden välillä.

20 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2028.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja